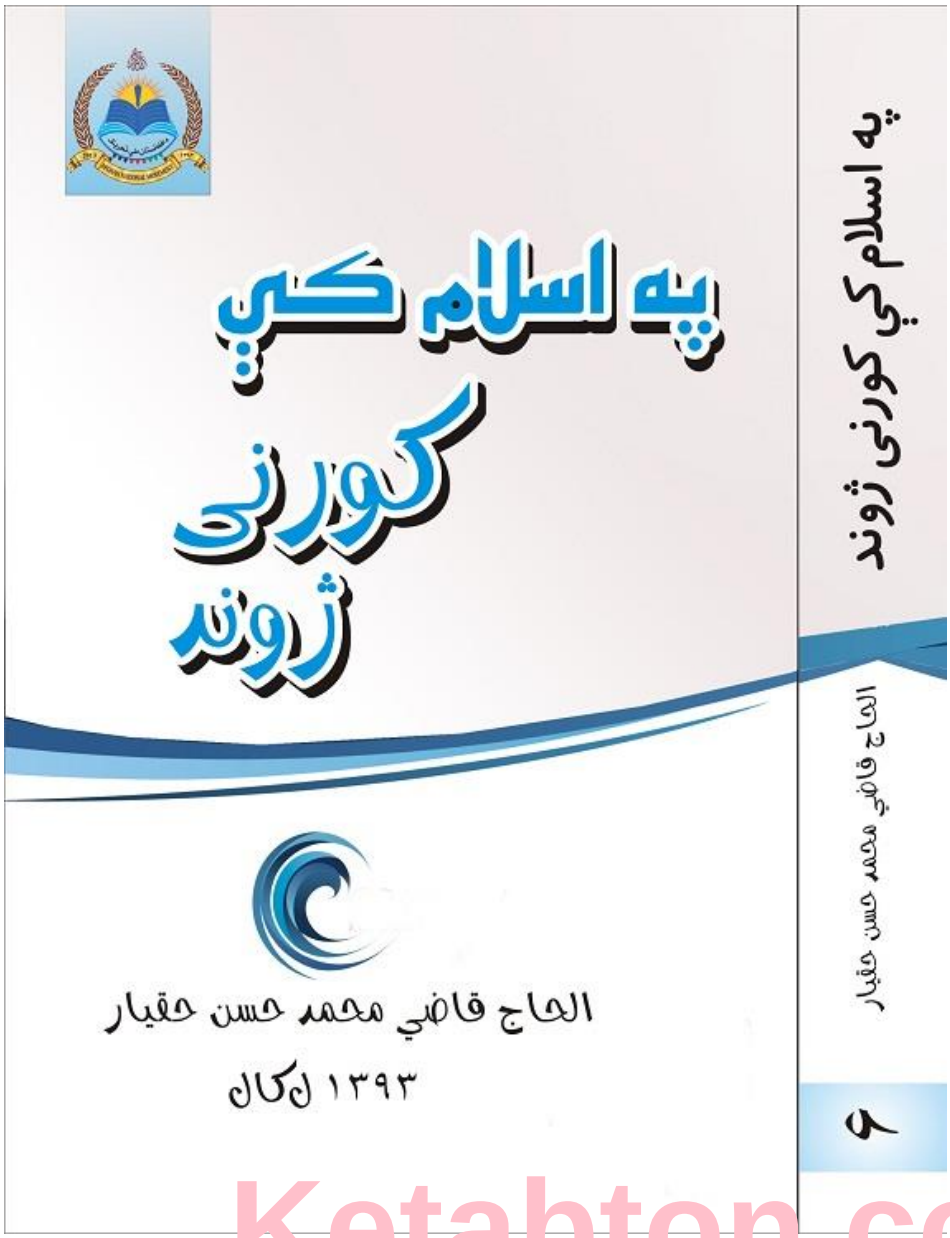

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitanrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنۍ ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمد حسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمد افضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېیله چې په یوځایې ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنۍ ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي تري ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به ځکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګانه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وټپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو رونړ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زمونږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زمونږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنۍ ژوند) هم زمونږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکی نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې اوپه وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ .

په کتاب مو ځکه « کورنۍ ژوند » نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د « د کورني » مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غواړم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو .

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمد افضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښې اوسترګوراوسیاست پوه استاد محمد اسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درنښت

محمد حسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکی چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[۱]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[۱] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر : جلد ۲. ص :۱۸۳ .

www.melmabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو ټرون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخیستلو لپاره جایز شوې دی او له ټرون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د ټرون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کیږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مبړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[۱]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو ټرون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[۲]

د حنابله وپه نزد

دا یو ټرون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحیح کیږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همبښني ژوند تېرولو ټرون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد تري څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکیږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

[۱] بدائع الصنایع

[۲] حاشیة الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په یو روایت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روایت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقیقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالېږي یعنې کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[۱]

دلایل یې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً). النساء : ۲۲

یعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

یعنې چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ایت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی یې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّى تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ). البقره : ۲۳۰.

یعنې : (بیا که چېرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل) نو اوس رواندہ ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

یعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته یې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمایي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[۲]

---

[۱] المبسوط ، بدایع الصنایع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختیار شرح المختار .

[۲] صحاح الستة مګر بخاري نیل الاوطار او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : يعني له حايضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعني د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة .

[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .

[۳] مغنی المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.

[۴] المغني لابن قدامه او شرح الکبير علی متن المقنع.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وایي چې: (حتی تنکح زوجا غیره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسیلته و یذوق عسیلتک).[۱]

یعنې: (تردې چې وځکې ته خوند د هغه (سړي) او وځکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسیلة لاخر و یذوق عسیلتها).[۲]

یعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وځکې خوند د بل او وځکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ).

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامیږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمایي: (ولدت من نکاح لامن سفاح)

یعنې: (زه له صحیح نکاح څخه پیدا شوی یم له بد کارئ څخه پیدا شوی نه یم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتیږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[۱] متفق علیه.
[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستابچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴. یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

---

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د : د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يوائيني لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سرولو خورا غوره او سپېځلی ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره ټولنه کې چې واده کول اسان وي او وګړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د مينې محبت پېژندګلوی حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منكم الباء فليتزوج فانه اغض للبصر واحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

يعني : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکي(ده له بېځايه

---

[۱] الانكحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

[۲] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمایي : (النکاح من سنتی فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی).[١]

یعني : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په دیني او دنیوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء لیکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[٢]

رسول الله(ص) فرمایي : (تناکحوا وتوالدوا و تکاثروا فاني اباهي بکم الامم یوم القیامة).[٣]

یعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قیامت په ورځ په نورو امتونو ویاړم.)

همداراز فرمایي : کله مو چې د یوې پردې ښځې ښکلا خوښه شي ، او تري اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[٤]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړیکو غوځولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص﵁ فرمایي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون﵁ له

---

[١] ابن ماجه

[٢] فتح القدیر.

[٣] مسلم

[٤] الجامع الصغیر للسیوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوڅولو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو مور به ځان خصي کړي و او ځان به موعبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي : (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو ترې هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمایي : (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم : ۲۱

یعنې : (او له ښکاره د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې سترتیاوې لېرې کوي ، د ورځنۍ ژوند د ښېرئ په چلولو کې مرسته کوي یو دبل اسرار او رازونه ساتي : (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره : ۱۸۷.

یعنې : (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیداکېږي لکه د اولاد نفقه لګښت ، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي ، په نیویارک کې د ارواپي روغتون رئیس ډاکټر(هافلبرګ) وایي چې : دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري ، مسلم ، ترمذي ، ابن ماجه ، نسایي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعود ﷺ وایي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ویې ویل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ویده شم.[۱]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه څرګنده ښکاره چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر باید یوې خواته وانه چول شي او خلک باید دا مذهبي او ټولنیز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمین هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت آزاد له هر چا سره چې زړه یې وغواړي پوره کړي نو دلته انانیت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پیدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پیدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربیه.... به یې چا پر ذمه اخیستله ؟

نو اسلامي شریعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پیدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

[۱] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وایي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وایي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وایي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : ﴿فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ﴾ النساء :۳

یعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقى الابحار.

[۲] الاختيار شرح المختار.

[۳] الوجيز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الكبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

يعنې: «او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېړه نه لري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئيانو او وينځو څخه.»

پدې ايتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو يې چې په خلاف دليل پيدا نشي د فرضيت لپاره وي او دلته هېڅ دليل نشته دی.

الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

يعنې: «مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حيايي او بده لاره ده.»

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او ډېر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځينې وايي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت يې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وايي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وايي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[۱]

[۱] المغني ،شرح الكبير ، الوجيز او حاشية العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعنې: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې : ابن مسعود(رض) وایي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[۱]

ابن عباس(رض) سعید بن جبیر(رض) ته وویل : واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[۲]

امام احمد(رح) وایي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمایي : زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی .....بخاري.

---

[۱] احیاء العلوم امام غزالي.

[۲] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنۍ نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه ﷺ داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : ﴿وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ﴾.

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : ﴿سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ﴾ ال عمران :۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايي : ﴿زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ﴾ ال عمران :۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الكبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.

۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وېره نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.

۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به تري ظلم وشي.

۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[۱]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[۲]

---

[۱] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[۲] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېځلي لاره یې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، تاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمایي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[۱]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[۲]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمایي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[۳]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (نادارہ، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[۱] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[۲] ابوداود.

[۳] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول بڼه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته ښې ښې دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې بڼه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېړه د تاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زمور د ننني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دی مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډل کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

www.melitamrik.com 0727 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبايې لور يا خور ته څوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتيب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور يا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: ﴿وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ﴾ البقرة.۲۳۵

يعنې : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې ووايئ خطبه (دنکاح پيغام)د دې ښځو او که ويې ساتئ په خپلو زړوکې

د نکاح په غرض د يوې نجلئ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وايي.

په جاهليت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه يو مخيزه رد کړل ښځې ته يې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهليت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقيما بی له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[1]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به يې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړاندیزحضرت ابوبکر صديق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تميز

[1] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې تروړ لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریې زید سره وکړله.[۱]

څوک چې د چا خور ، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي ، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د وروړۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او دهغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا څخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وایي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم څو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وویل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې مورږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې تړې پاڅېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړي دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ماته به څوک خپله خور یا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم ، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم ، مانښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې څوک یې ؟ هغه

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته څوسعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننوښتله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېځلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څوځو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وایي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې ښېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووایي: زه له تاسره واده کول غواړم ،اوټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه اوفحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیومطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعنې دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادبدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لور ته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعنې : کله چې حلاله شوې (نکاح درته رواشوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعنې : دځان په هکله دې موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة څخه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته نه وینې.[۱]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[۱] دارالقطني او نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[۱]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوسايني خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې وګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوستر ګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ډو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبه رضي الله عنه ته امر وکړ: (ارجع وانظر اليها)

---

[۱] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه اوهغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاکان ينظره اليهالخطبة وان کانت لا تعلم)[۱]

یعنې : کله چې له تاسوڅخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نوهېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[۲]

یعنې : کله که څوک له تاسوکومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتوڅخه جوتېږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي اود نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وایي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وایي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[۳]

شیعه وایي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[۱] مسند احمد ،نیل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.

[۲] ابوداود اومسند احمد

[۳] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عياض وايي : داکتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

کـه څـوک کومـه نجلـۍ وغـواړي ،نوترڅوهغـه ځـواب ورکـړي ،يـايې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاتـه يـې غـو نښتل حرام دي خونن سباړه ر داسې ليدل شوي ،چې ديونجلۍ په سرغټې غټې دښمنۍ پيدا شوي وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځينې خولا د نجلۍ کورته ګوابس هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا تـه ور کړه نو. . .داپه اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدکم علي بيع اخيه ولا يخطب علی خطبة اخيه)

يعنې : بيه دې نه کوي يو له تاسو هم دخپل مسلمان وروړپـه بيـه اوخطبـه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل وروړپر خطبې.

مطلب داچې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې لـه پاسـه غوښتنه مـه کـوه ؛ترهغـه چې يـايې غوښتونکی پرېږدي اويا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روايتونه شته چې نه يـوائې د خطبې پـر جواز دلالـت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبـه سنت هـم ده، رسول الله(ص) پـه خپلـه خطبـه کړې ده.

رسـول الله ص فرمـايي چـې يومسـلمان ورور دې دبـل مسـلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وینا مخالفت به یې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه یې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشوری او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې یا یې موافقه راغلله یانه او دخطبې فسخه کې دهلک له خواڅخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ایجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره یوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ وړ نه وي.

و:پر یوه جاهلیت نیوکه

یوبل جاهلیت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه یوه ټوټه یا ګل ورکړي ،بیا پرته لدې چې شرعي ایجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند یوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.یوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځینو عیاشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې یې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحیحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په یوازیتوب کې ورسره یوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هیوادونو کې له څوکالو راهیسې راپیل شوی دی.خوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا. . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سرې وي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب اوقبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب اوقبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خواوي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظوصحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده: (وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

یعني : (اوهغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل داچې که دادنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي.[۱]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح اوتزویج له کلموڅخه پرته نکاح په نورو کلمونه صحیح کېږي.[۱]

[۱] الاختیارلتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (ترڅون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبرې دي اوکه څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دي شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکیلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې (خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[۱] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهورو علماووشافعي، مالک،احمد بن حنبل اوشاه ولي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولي والله دهلوي وايي ښځې ته روانه دي چې له ولي څخه پرته دخپلي نکاح ترون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي له خپل سيال څخه پرته له بل چاسره نکاح وکړي او قوم ته يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

﴿وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ﴾ البقرة۲۳۲

يعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوی ورسېږي اخرد مودې خپلې ته پس مه منع کوئ تاسودوی له دې څخه چې په نکاح به واخلي دوې مېړونه خپل.

﴿وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ﴾ النور۳۲

يعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

﴿أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ﴾ البقرة۲۳۷

اويا عفوه وکړي ،هغه څوک چې په لاس کې يې غوټه دنکاح ده.امام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي

[۲] احکام القران قرطبي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ټولوایتونوکې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.
رسول الله(ص) فرمایي :لا نکاح بغیر ولي. دارقطني
یعني:ًله ولي پرته نکاح نه ده صحیح.
(ایماامراة نکحت بغیراذاولیها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[1]
یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دایې درې ځله وویل.

خوداامام اعظم (ابوحنیفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سیال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته یې خاوندوټاکي.

د احنافو دلایل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِيَ أَنفُسِهِنّ مِن مّعْرُوفٍ)
البقرة:٢٤٠

یعني :اًوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشریعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :ًنومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاونداانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شریعت مطابق.

[1] بخاري، مسلم، ابوداود ، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي ‹الايم احق بنفسها من وليها والبكر تستاء ذن في نفسها واذنها صماتها›.[۱]

يعنې :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي ځنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې اواجازه يې چپ کېدل دي

‹لاتنكح الثيب حتى تستامر ولاتنكح البكر حتي تستاء ذن واذنها الصموت›.[۲]

يعنې : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

‹ليس للولي مع الثيب امر›.[۳]

يعنې :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخوينډي د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوځرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلي د رسوالله(ص) له دي وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

---

[۱] مسلم اوترمذي

[۲] دارالقطني

[۳] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا اودجبر ریکارډ مات کړم اومسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې دلورګانوپه ورکولوکې څه واک نه لري.[۱]

نوداامام ابوحنیفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي اود ښواوبدوتمیز وکولی شي خپله ګټه اوتاوان وپېژني نوشریعت هغه ته دخپل مېړه دانتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،اوهېڅوک یې دخپلې خوښې (مرضئ)خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یوله هغو جاهلي اوناوړه دود څخه چې زمونږپه ټولنه کې عام شوي دادی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه دمال یاځاروي خپل شخصي ملکیت ګټي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او ډېرداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولوڅخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسردکورشخصي ملکیت اوشتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې دهغه دوژلوڅخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسرپه کورکې ځلمی وجودونلري نوپه کلونوکلونوبه انتظارکوي ترڅوکوم کوچنی بالغ شي اوهغه ورته په نکاح کړي اوکه طفل هم نه وي نوبیاناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي اود خُسرپه کور کې دوینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنوډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې اوطبیعت پرخلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یاځان وژلی یایې تېښته اوفرارکړی اویایې نوراخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زمونږ په جاهليت کې ښځه ځانته خاوند اختيارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بياهلک او انجلۍ دواړه ياد تېغ دخولې اويا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپيسو لپاره دانجلۍ ګانده (راتلونکې) ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته يې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبيعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوسايني، اطمنان، مينې او محبت لپاره ده :((ومن ايته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً وجعل بينکم مودة ورحمة))[1]

يعنې: او له نښو دده دادي چې پيداکړې يې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مايل شئ دوی ته او ګرځولې يې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهربانی.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضئ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکين اواطمنان راځي اونه خومينه ،محبت اودوستي اونه دکورنې نظام دجوړښت هدف تحقق ومومي د دې له پاسه هره ورځ دمبړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې يوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحميلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اويا جاهلي ننګ اوغيرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبیعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمایي چې په نکاح کولوکې به کوندې امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه لیدلي وي اوپېغلې ته که حیاورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی یې هم کافي دی اوکه هغه په چیغوچیغوژاړي اویا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحیح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه یې هم ناخوالو ،تاوتریخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دایجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمایلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[1]

یعني :نه ده صحیح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکیان وایي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په ترون خبر شي.[2]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضربږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[3]

---

[1] دارلقطني.

[2] بدانع الصنائع،فتح القدیر،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.

[3] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کېږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء :٢٤

يعنې :اوحلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسود هغوی په مالونوخپلوسره.

دامام شافعي(رح) اوحنابله وپه نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

اومالکیان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ٣

يعنې:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:٢٤

يعنې :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شويدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزياته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(ترون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

١. ترون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

٢. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

پ: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایي چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

٣. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دترون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحیح او نافذ عقد

پر صحیح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر دنکاح دعقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی اوکه ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره دښځې نفقه ، جامه اوداوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه يې وي نو ددوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي .

۴. پر خاوندلازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زيان نه په ژبه اونه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شريعت ورته مباح کړی وي .

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې دخاوند اطاعت وکړي او کوم کوريې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. دخاوند له کورڅخه به بې له اجازې او بې له شرعي جوازڅخه نه وځي.

۳. ترڅوچې شريعت اجازه کوي نودخاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. دخاوندتادیب ته به غاړه ږدي ، ترڅوچې خاوند دشريعت حدود مراعات کړي.

www.mehtabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زېږېږي.

۲. ترڅوچې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یاعیسوي) نویو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتېږي.

۴. هریوته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض اونفاس) وجودونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژوندد چاروپه سنبالولو کې له خپل قدرت اوتوان سره سمه مرسته وکړي.

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقددی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعنې که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذدی لکه مریی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکې کوچنۍ او یا معتوه وي یا دازادي ، اصیلي ، عاقلي او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لېرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجاز ې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنوداعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی ایښودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

١. داچې خاوند یې سیال وي.

٢. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د ښځې له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېرې.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي یعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع اوپر ښځې دسړي ټول اصول اوفروع حرامېږي.

۳. که دعقد په وخت کې یې مهرټاکلی ونوله ټاکلې اندازې څخه کم مهرلازمېږي اوکه مهریې ټاکلی نه و، نوله مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې دښځې په وطی به یامهرلازم وي اویاحداوحد دشبهې لپاره رفع شونومهرپاتې شو.

۴. ثبوت دنسب دهغه حمل چې له دې خاوند څخه یې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صېغه کې یې نقصان (کمښت) یاڅه عیب پیداشي، یا دانعقادله شرطونوڅخه یوشرط کم وي، نودانکاح باطله ده لکه موقتي نکاح یاچې عقدکوونکي دواړه لیونی وي، یایې یولیونی وي، یا داچې ښځه دنکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتوسره، نوپدې نکاح هېڅ اثرات نه مرتبېږي. ددې وجود لکه عدم (نشت) داسې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه میراث شته نه مهراونه نفقه اونه دخاونداطاعت شته اوحدهم دشبهې لپاره نشته اوکه چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله ببل شي اوکه ببل نشي اوخلک پرې خبرشي، نوقاضي دې پرې خبرکړي، چې ببل یې کړي.

www.melitahrik.com 0770 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځو سره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، يوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) يې څلور دي.

١. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 460 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: دسړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنيا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ﴾ النساء٢٣

يعني: حرامې کړی شوي پر تاسومورګانې ستاسو.

اود نياګانونکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: دسړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسيانې، او کړوسيانې که څه هم ښکته وي: ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ﴾ النساء٢٣

يعني: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، ورېره ،خورزه، د ورورلور اود خور لور اود هغوی اولاد ، برابر خبره که خوریاورورسکه وي اوکه ناسکه.

د نيکه اولاده

لکه تررګانې، خاله ګانې، خودا حرمت يوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [يحرمه جميع نساء القرابة غيرولدالعمومة والخؤ له].[1]

يعني: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اوياد تره اوماما څخه.

[1] الانكحة الفاسدة نقل له حاشية الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء٢٣

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوتررورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود ورورلورګانې اودخورلورګاني.

٢. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[١]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:٢٣.

يعنى :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب] .[٢]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي ځوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[١]

---

[١] الميزان للشعراني

[٢] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرام دي په تي رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما یحرم من النسب).[۲]

یعنې:حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

یعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نو چې کومه مور کوم ماشوم ته تی ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غیر له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق علیه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تحفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[۱]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې اودهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعني دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازی په همدې کوچني حرام دي اوددې کوچني په مور اوپلار نه حرامږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مږه اودهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او... سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډږږي هډوکي غښتلي کږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

[۱] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څښي ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دځوکالوکوچنی ديوې ښځې شيدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي دامودہ دکوچني د عمر لومړنۍ دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او ېبلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : ً حمل او ېبلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

---

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړۍ نېټه ټاکل شوې ده

بل ځای فرمایي : [لایحرم من الرضاع الاماکان فی الحولین].[۱]

یعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنۍ څومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وایي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه یوه ځاځکې سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ایت مطلق راغلی دی.[۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وایي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعنې چې ماشوم تی وروي اومورشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله یې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[۳]

---

[۱] دارالقطني شرح الکبیر اوکشاف القناع.

[۲] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدین او بدایة المجتهد.

[۳] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس رضي الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یوقول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعني دعباس رضي الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیایې پرېږدي ، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[٤]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه تاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتكم اللتي ارضعنكم] یعني اوستاسې هغه مورګاني چې شیدې یې درکړي وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[٥]

---

[١] مسلم اوابوداود.

[٢] مسلم.

[٣] موطا امام مالک.

[٤] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.

[٥] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الراية.

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لږاوړ ېرنه دي یادشوي.

ابن مسعود ،ابن عباس اوحضرت علي﵁ وایي : (قلیل الرضاع وکثیره سواء).[1]

يعنې : درضاع لږاوړ ېر برابردي.

حضرت عمر﵁ فرمایي چې یوکش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] ترمذي جلد: ۳.
[2] دارالقطنی اوبدائع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نورځه ګډه شي.

که چېرې شیدې له کوم بهبدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نوکه دښځې شیدې ډېرې وي نوداحنافوپه نزدحرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهبدونکي شی ډېرو ،نوحرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوندشو ، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهبدونکې شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتیږي ،لږې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وخښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهبدونکې شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچنۍ تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته دبل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچنۍ تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچنۍ ته خطر دی.

الله(ج) فرمایي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعنې: او مورګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي اواجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچنۍ تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نوروپه اندول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچنۍ مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله.

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچنۍ ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د(۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې دکوچنیانودروغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳)کښنود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی دمور شیدې دطفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې ،او دکانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. دمور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي اوماشوم له ډېروناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژردا کار وکړئ اوژر یې پیل کړئ.

۳.د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی اوداد کوچنې په هاضمه کې توپېر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري اودډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده اولازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتوپورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبوکې ویلي شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې :

الف : ماشوم دمور په شیدو ژر ژرعادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور دشیدو له لومړیو اوګټوروموادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیداکېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر څلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټیدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وایي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماووپه نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وایي څرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وایي چې اجوره یې نشته ده .لومړی ډله وایي چې ددې د زوجیت اونکاح لرئ له دې سړي سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدځخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړی بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي : (فَـإِنْ أَرْضَـعْنَ لَكُـمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق:٦

يعنې: اوکه چېرې يې شيدې ورکولې ستاسي لپاره ،نوورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

اوکه ښځه پردی وه ،نو په هرحال د اجورې مسحقه ده.

٣. محرمات د مصاهرت (خسر ګنی) په سبب

داهم په څلورڅوله دي.

١ دښځې اصول : لکه دخپلې مېرمن مور ،نیاګانې ، که څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] اومورګانې د مېرمنو ستاسي.

اونیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح ترڅو که څه هم کوروالی نه وي شوی دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي : (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نوکه له هغه سره يې کوروالی وکړ ،اوکه ويې نه کړ نودهغه د مورنکاح ورته حرامه ده.[١]

٢. دښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي ، دهغه اولاد لکه پرکتې (دښځې لورله بل مېړه څخه) اود هغې لورګانې اونمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

[١] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء٢٣

يعنې :اوستاسوپرکتې‌انې چې ستاسوپالنه کې وي ، کومې چې ستاسوله هغو ښځوپيداوي چې تاسوورسره کوروالی کړی دی

اوکه تاسوورسره کوروالی نه وي کړی نوبيا په تاسوځه ګناه نشته .

اود ځلور واړوامامانوپه نزد د (في حجوركم) قيد ته هېڅ اعتبارنشته، يعنې که پرکتې له ده سره ونه اوسېږي نوبيا هم حرامه ده.

٣. دزوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءكم الذين من اصلابكم) اوښځې د زامنوستاسوهغه زامن چې ستاسوله شاګانوڅخه وي.

د زوی دخول يا له ښځې سره يې دزوی کوروالی هم شرط نه دی اود رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خوابن تيمه اوابن قيم جوزي درضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له ېبلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

٤. دپلارښځې (ميرې) ،دنيکونوښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ٢٢.

يعنې اوپه نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخيستي ستاسې پلرونواوله نکاح څخه غرض دټولوفقهاء په نزدعقد دی.

٥. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زناسره دحرمت مصاهرت (دخسرګنۍ دحرمت) په هکله فقهاء مختلفې نظريې لري :

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد او امام ابو حنیفه(رح) وایي : زنا دواده په څېره نوچاچې له کومې ښځې سره زنا وکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لور اولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنو اونمسیانوټولودا ښځه حرامه ده ۲. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عایشې،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا ،مجاهد ، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت ته ثابتوي.[۱] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[۲]

اوامام ابوحنیفة(رح) وایي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېږې والی اوشرلو ته یې وایي، او دلته تري مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدایع الصنائع نیل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي علی مختصرخلیل،شرح الکبیراوالمعني لابن قدامة(رح)

[۱] الخرشي علی مختصر خلیل اوشرح الکبیر

[۲] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به دښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووایي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وایي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وایي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمایي : ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ النور٦- ٩

یعني :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې بېشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) بېشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دانښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې بېشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) بېشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر یو ته وعظ او نصیحت وکړي او له الله(ج) یې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته یاد کړي او په دې یې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنیا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دویم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسيي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نيولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي) کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پايه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پيلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه يو بل ته نغوته (اشاره) کوي که حاضر وي او که غايب وي ،نوم به يې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور) حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل) نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي يو له بل څخې جلا کېږي).

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا بېلتون به دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني ﷺ اود هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعنې :ًدوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالي)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللوپه صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، دايې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

---

[1] متفق عليه.

[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا په نکاح کې به چې له څلورو ښځو څخه ډېرې وې نو رسول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالى عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیسﷺ روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې یادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمایل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې ۲.

، . . . صفوان بن امینهﷺ اسلام ومانه اواته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلورونښځوڅخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت عليﷺ حضرت ابن مسعودﷺ او ابن عباسﷺ امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

۲ ابوداود او دارالقطني.

۳بدائع الصنائع اوالمغني

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوامام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نوپنځمه ورته روانه ده اوکه عدت دبائن طلاق ونو بياورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[١]

د ظاهريان په نزد له نهو(٩) ښځواودځينوپه نزديې له اتو ښځوسره نکاح روا ده).[١]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[١] مغني المحتاج اوالخرشي على مختصر خليل

[٢] المحلي ،بدائع الصنائع اومغني المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له یوې څخه د ښځو ډېروالی

ژوره کتنه

ځینې خلک په اسلام تورلګوي چې نارینه ووته یې له څلورو ښځو سره نکاح روا کړې ده ، خو ښځو ته یې له یو سړي څخه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پرونا داخلوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خو موضوع داوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وایو چې :

اوس ډېرو احصایو روښانه کړې ده چې په ډېرو هیوادونو کې د ښځو شمېره له نارینه ووخخه ډېره ده ، او که اسلام نارینه هم د ښځې په څېر له یوې څخه له زیاتو ښځو سره له نکاح څخه منع کړی وای ، نو ډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارینه نکاح ته اړ باسل شي او که په نارینه وکې هم داسې څوک پیدا شي چې هغه نکاح نه کوي او نور نارینه هم له یوې څخه له ډېرو ښځو سره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نو دا د ښځو لپاره لوی زیان دی او لوی فساد ترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړو کې نارینه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، د نارینه وو شمېره کمېږي او د ښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم باید څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې او سنی افغانستان یې بېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارینه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بیا څه له پاسه نهه میاشتې او څلو ښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو يوه ښځه ولې څو نارينه بې ځايه مصرف کړي.

همدا راز که يو نارينه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په يوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که يوه ښځه له څلور نارينه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به يو کس دنيا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر يو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنيا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوبديځ او اروپايي ټولنو کې د ښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړی سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپيته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارينه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروبشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارينه و څخه ډېرې وی.

له دويمې نړيوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارينه وو ته د ښځو دزياتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[۱]

پادري نکسن، جان ملتن، ايزک ټيلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زياتوالي پلوي کړې ده.

مستر ديون پور وايي :دښځو زياتوالی يوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[۱] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یواځې په اسلام کې نه، بلکې د نړۍ په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوې(ع) خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[۱]

په حدیث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰) ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[۲]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه ــ د نصارااویوه ډله ــ عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

[۱] الاسلام بلامذهب \ دکتورمصطفی الشکعه.

[۲] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبیة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیسا شارلمان ته دغیرشرعي اولاد د پیدا کېدلوپه رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدین عبدلحمید دمصري ورځپانوپه حواله لیکي.

په برېتانیه کې دعیسایانومشران د دکتورفیشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه یې وکړه چې د ښځوزیاتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانیت ته ټولنیزي ګټې وربخښي او د ښځو زیاتوالی دهغې ناروغۍ یوازینی علاج دی چې نن سبا غربیان اواروپایان پرې اخته دي ، اوټولنیز ه بدامني لکه یارانه،بې ځایه اړیکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل یې منځ ته راوړي [۱] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزیاتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهریره﵁ روایت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمایي (څوک چې دوه ښځې لري ،یوې ته ډېر میلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قیامت په ورځ به راشي اوپه یواړخ به کوږ وي. [۲]

مرتضی مطهري لیکنې

له یوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارینه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران یا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه یې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارینه ووته دیوې ښځې

[۱] الاحول الشخصیه في الشریعة الا سلامیة \محمدمحي الدین عبد الحمید
[۲] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او . . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] نظام حقوق زن در اسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېرې دچا له یوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا یې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله‌ج) فرمایي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

یعنې:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو یوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شپې چې له یوې سره کوئ له بلئ سره یې هم کوئ ، دزړه مینه چې دده په واک کې نه ده الله‌ج یې پرې نه نیسي حضرت عایشه‌رض روایت کوي چې رسول الله‌ص به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوویل به یې (یا الله‌ج) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نیسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[۱]

حضرت عمر‌رضي‌الله‌عنه رسول الله‌ص ته وویل که ماته اجازه راکړې چې حفصې‌رض ته ووایم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ عایشه‌رض رسول الله‌ص ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[۲]

د شپو اندازه په شریعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله یوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله یې چې بنه یې په دې

[۱] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبیهقي
[۲] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عايشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي: ﴿وَلَن تَسْتَطِيعُوٓاْ أَن تَعْدِلُواْ بَيْنَ النِّسَاء وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُواْ كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ﴾ النساء۱۲۹

يعنې: اودښځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه يې شئ کولی له دې امله د يوې ښځې لور ته دومره ميلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولو حالاتو کې د خوښځو ترمنځ په هراړخيزه ډول عدالت نشي کولی ځکه چې کبدای شي يوه يې ښکلې وي بله بدرنګه يوروغه وي بله ناروغه يونېکه وي اوبله بداخلاقه چې يوې ته په طبعي ډول دانسان تمايل اومينه ډېره وي اوبلې ته کمه نو الله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مينه او محبت اوجسمي اړيکو کې دي له ټولو سره مساوات وشي. يولورته ميلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېخي چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به يې امر کاوه چې ورکره يې بوځي حضرت عايشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې مورږ يو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به يې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په يوه ورځ کې په ټولو بيبيانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مينه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا څخه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي اوکه ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو څخه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولې يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې څخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[۱]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نود قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[۲]

---

[۱] الميزان للشعراني.

[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته يې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عايشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل يې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزير ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورتې او تعزير دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وايي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند يې تکليفوي او زيان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زيان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اويوځای ژوند يې له خطره سره مخ کړي و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شو ا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي يې طلاقولی شي .

۱. ددوه خويندو په يوه نکاح کې راوستل

ددوو خويندو په يوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې يوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُواْ بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

يعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خويندو تر منځ يوځای والی راولئ.

همدا راز په يوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ يوځای والی روانه دی ،چې که يوه يې نارينه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هريوه يې نر فرض کړو ،نو د بلې نکاح ورسره حرامه ده .

[۱] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور یو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور یې نارینه فرض کړو ،نو دانجلۍ یې ورېره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح یوله بل سره حرامه ده نو ددوی یو ځای والی هم په یوه نکاح کې حرام دی).[۱]

د هغو ښځویو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې یې نکاح حرامه ده نو : ایاد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو څخه وي او که له یوې خوا څخه مثلا:موږولیدل چې دخورزې او خاله تر منځ یوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور یې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو څخه دی او که حرمت له یوې خوا څخه وي پدې معنی چې که یوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بیا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :یوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (میره یې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو دپلار دښځې (میرې)سره یې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه یې نر فرض کړو نو د خپل مېړه لور (پرکتۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې څخه نه وي او د مېړه له بلې ښځې څخه یې وي ،نو ایا ددوی یو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وایي چې دا یوځای والی روانه دی.[۲]

او پاتې علماء وایي چې د یوځای والی روادی ، ځکه چې هغه یوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح یو له بل سره له دواړو خواوو څخه ثابت وي.[۱]

---

[۱] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[۲] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخیها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

یعني: نه دي شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په ورېږي د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزي د هغې.

همدارازرنهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

یعني :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله تروراویا په خپلې خاله.

خوارج وایي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصیه في الشریعة السلامیة \محمدمحی الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانكم اذا فعلتم ذلک قطعتم ارحامكم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې يې نه وي نو بل ته يې نکاح حرامه ده او که مېړونه يې مړه شول او يا يې طلاقې کړلې او عدت يې پوره شو بيا يې نکاح روا ده الله(ج) فرمايي : ﴿وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ﴾ النساء ۲۴.

يعنې :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښې لاسونه.

نو دلته يې وينځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونيول شي، نوله مېړه سره يې اړيکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او ټولنيزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځو چې له مېړه څخه جلا شي (خاوند يې مړشي يايې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي يعنې يوځه موده دې بې له واده څخه انتظارو کړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمايي ﴿وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ﴾ البقره ۲۳۵

يعنې : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

www.meiltabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ) البقره ۲۲۸

يعنې :اوطلاقې شوې ښځې دي په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حيضو پورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکاربانديې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمرﷺ هم کړې ده.[۳]

حضرت عمرﷺ وويل : ً لاتجتمعان ابداً.[۴]

يعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

[۱] بدانع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه يې دري طلاقه ورکړي ، نو دا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجديد ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحبح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قيد شرطه اوبيايې هغه مېړه مړشي اويايې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبيا ده ته رواده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّى تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

يعني.بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يوتر بله يوځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعني کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[۱]

اوکه څوک پدې غرض له کونډوسره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يوبل ناوړه دود چې زمونږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زمونږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زمونږ د ټولنې اکثره

[۱] تحريم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېښور له مخې دوهم واده ته زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غيرتي ،وفادار ،حکيم او پوه ذات دی دا موده څلور مياشتې او لس ورځې ده الله(ج) په دې هکله فرمايي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة٢٣٤.

يعنې :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانو خپلو څلورمياشتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموسو چې کونډې شوي وي او بيا يې حتی دويم او دريم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوې کې زمور څخه غيرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې يې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي ښښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبيانې له حضرت عايشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارينه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونډو ښځوسره ودونه کړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړۍ له جعفر طیار ﷺ بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،درسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي ؓرض لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړۍ له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېځلي کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitabrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې دري اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې دري ډلوکې له هري يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکو ښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره ٢٢١

يعنې: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُواْ الْمُشرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعنې اوپه نکاح مه ورکوئ مشرکانوته (لورګانې اوخويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافروسړيو ته حلالې دي اونه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنى :اومه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس دکافروښځو .

اوله مسلمانو سره د کتابيې دنکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنى:اوپاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

اوله کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،اونارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه دهغه له وېرې ياله هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او دښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُولَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

يعنې: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن يجعل الله للكفرين على المؤمنين سبيلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: اوله سره نده ګرځولې الله تعالى لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمر رضي الله عنه وايي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

اوله يهودو اونصاراوو څخه پرته له نورواهل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور ياپر صحيفو د ابراهيم ،شيث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) اويوروايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح نه ده.[2]

اوله صابيې سره نکاح دامام ابوحنيفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وايي :چې له صابيې سره نکاح روانه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو اونصاراوو سره ددين په اصولو کې لکه تصديق درسولانو او ايمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددين

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولوکې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] اوکه له مور اوپلارڅخه يې يو اهل کتاب اوبل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وينځه چې کتابيه وي د امام شافعي اوحنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحيح نه ده.[۳] اوبادار ته يې روا ده اوامام ابو حنيفه(رح) وايي چې د کتابيې وينځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه اوموقتي (لنډ مهالې)نکاح

متعه

متعه فايدې اخستلوته وايي ،اوداسې صورت نيسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم يا ترڅوچې زه په دې ښار کې اوسېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فايده اخلم او هغه يې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلې ته ووايي چې ته له ماسره د يوې مياشتې لپاره واده وکړه اودومره مهر به درکړم اوهغه يې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ايجاب اوقبول پوره وي اود مودي تاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.

[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجيم.

[۳] رحمة الامة ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.

[۴] بدائع الصنائع اوفتح القدير.

www.melmatahk.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنۍ مهالي نکاح توپیر

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به دتمتع (فایده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونورو الفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحیح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بیاوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء یې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشیعه امامیه و څخه پرته هېڅوک یې هم روانه ګڼي.[۱]

دوی وایي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصینﷺ دې ته روا ویلي دي ،خوعليﷺ خپله وایي : ان حل المتعةقد نسخ.[۲]

یعنی :یقینا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوایي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[۳]

---

[۱] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسی الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ایه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[۲] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[۳] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمرﷺ وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه مونږ ته دري ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيابه چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تېګو ويشتل شوی دی.[۱]

د سبرة الجهنيﷺ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(يا ايها الناس انی کنت قد اذنت لکم فی الاستمتاع من النساء وقد حرم الله ذلک الی يوم القيمة).[۲]

يعنی : ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو له ښځو څخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړالله(ج) داکار د قيامت تر ورځې پورې.

له حضرت عليﷺ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) د خيبر په غزا کې له متعې څخه اود کورنيو خرولو غوښو څخه منع کړې ده.. بخاري اومسند احمد ، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباسﷺ څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعنې متعه حرامه ده لکه مړه اووينه اودخنزير غوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

يعنې : اوهغه کسان چې دخپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدا رازفرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

يعنې:اوښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)دنکاح.

---

[۱] ابن ماجه.

[۲] مسلم اومسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء:۲۵.

یعنې: اوڅوک چې په تاسو کې نه لري توان ددې چې نکاح وکړي له بېبیانو مسلمانانو سره نونکاح دې وکړي له هغه ښځوسره چې چې ستاسو دلاس مال دی.

نو څوک چې په صحیح عقد اونکاح کې ښځه نه لري ،نوپه پاکې اوځان ساتنې حتی له وینځوسره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

اوموقتي نکاح هم دمتعې په څېرباطله ده او له امام ابوحنیفه (رحمة الله علیه) څخه یو روایت شوی دی که چېرې په موقتي نکاح کې دومره وخت وتاکل شي چې غالبا انسان پکې مړکېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحیح دی، ځکه چې دامعناً ابدي اودتل لپاره عقد دی ،خودا روایت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام یوریښتونی دین دی اودهرچامصالح (ښېګڼې) په نظرکې نیسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه اوخاوند سره ببل شي اویا خاوند ښځه وشړي ،نوپه دې کې دښځې اوکورنۍ نظام دواړو لپاره ډېرډېر زیانونه لیدل کېدل ،مثلاً :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلارواخلي ،نود مور له ترحم اوشفقت ،روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کېږي اود مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده ،اوکه اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت اومينې څخه محرومېږي.

۲. داکوچنی به په ټولنه بوج وي ځکه دهغه د لګښت ،خوراک ،جاموا وروزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي اودهغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خوکله چې زوړ اوښکلا يې ختمه شي نوبيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي اودتل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور،پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نواسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې دځوانۍ ،دښکلا اوخوږوڅخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا مورږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونوکې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي يې اوبيايې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه ځاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي اوبيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشين په زير سره خالي ځای ته وايي لکه چې عرب وايي :شغرت البلد ،يعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغريعنې :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وويل شوچې له مهر څخه خالي وي.[۱]

ځينې وايي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وايي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووايي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[۲]

په جاهليت کې يودول نکاح وه چې شغار به يې ورته ويلې،پدې ترتيب چې يوسړی به خپله لور ياخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور يالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر يوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلی وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روايت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغار.[۳]

يعنیً: يقينارسول الله(ص) فرمايي :(لاشغارفي الاسلام)[۴]

يعنې:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زمونږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سيې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې يوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[۱] ترمذي اونيل الاوطار.
[۲] القاموس المحيط اولمغني لابن قدامه
[۳] صحاح الستة اونيل الاوطار.
[۴] مسلم اومسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي: دا نکاح باطله ده اوپه مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول يې شوی وي اوکه نه شوی.[۱]

او همداسې يو روايت له امام حنبل(رح) څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباس(رض) خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورګانې يو دبل مهر وګرځولې نومعاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يوله بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي،چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايې راوستلی شي،خوله دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) اوملګري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يوځای شوی وي ،يعنې عقد اونکاح سيې دی مګرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر بايد متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

[۱] مغني المحتاج اوالمغني.
[۲] ابوداوداومسنداحمد.
[۳] الخرشي على مختصرخليل.
[۴] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحیح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[۱]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړونبه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.اللهج فرمایي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

یعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وېرېږي له تکلیف ورپېښېدلوڅخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریي سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله له وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[۱] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خوچې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[۱]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمایي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمایي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسودلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) ځنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[۲]

---

[۱] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام \محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.

[۲] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیې له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوبره ورسره وي.

ب: چې له اصیلی ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول ځنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمایي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

یعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اوددې په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي اواصیله ښځه ولري.

عجیبه خولادادې چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریې ته اجازه ورکوي چې د اصیلې له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح يې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه يې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه يې زوجې حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[۱]

[۱] درمختار.فقه السنه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اینبودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح ټړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعود﵁ امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وایي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیو﵃ له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[۱]

۲. امام احمد(رح) وایي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردتیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

۳- دامام شافعي(رح) په نزدسیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، ازادي او له عیبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونوپه معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

[۱] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي اونه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېرداسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي اوبوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نوپه دې هکله ډېراحتیاط په کاردی ، داد ښځې لپاره یوهمېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه اود هغه دملګرو(رح) په نزد دسیالۍ صفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب اوکړنه ده نوکله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي اوداصفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېرشي نونکاح صحیح ده .

همدارازکه صغیره یې په نکاح ورکړې وي اوپه هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي اوله بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نونکاح صحیح ده اوکه دادواړه هریوورځنې تېر نه شي ، نودنکاح د فسخ کولوحق لري له اسلام څخه مراددپلرونو اونیکونواسلام دی،نو د چاچې یوائې پلارمسلمان وي ،دهغه چاکفوه اوسیال نه دی چې پنځه یاشپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیردعربوکې).

اود کسب اوکارپه لوړتیااوغوره والي کې دهغې ټولنې دود اورواج ته اعتبار دي یعنې هرکسب چې په یوټولنه کې ارزښت اودرناوی لري ،هماغه لوړی نوداوچت کسب کوونکي دلورنکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب اونایېتوب اوپه مصرکې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولايت

په نکاح کې ولايت (واکمني)په دوه ډوله ده:

جبري ولايت يا(غيراختياري واکمني) او هغه ولايت چې مستحب دی ،چې دواړوته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولايت

دجبري ولايت اسباب دري دي :

۱. کوچنيوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. ليونتوب چې پيدايشي وي او که وروسته ليونی شي.

۳. معتوه يااحمق (پاګل اوډبرکم عقل)[۱]

ټول اوليا په خپل وارد ولايت حق لري ،لومړی پلار ،بيانيکه بيا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې مورِ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتيب سره لومړی له دويم څخه د نکاح دولايت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وايي چې پر کونډې داجبارولايت نشته دی اوپه بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونيکه د اجبارولايت حق لري ،بل څوک يې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبيادې بی واده پربښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

[۱] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېرد ی.

اودپاګلې لیونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله يالیونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياري ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلودیا فاسق يالیونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[١]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، کـه څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغبدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، کـه څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغبدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچې شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نورووولایت نشته دی : (وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ١٤١

یعنې : اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[٢]

---

[١] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

[٢] المهذب للشيرازي.

٢المهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه عصبه نه وي نودولايت حق دامام ابوحنيفه(رح) په نزدذوي الارحاموته لېږدول کېږي.

امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.[۲]

اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوباداريې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظارنه کوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک اوله منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوې ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

اوفقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړواوجامې ته وايي ، اوځينې نوريې خوړو ، جامې او استوګنځي (داوسېدلوځای) ته وايي.

ب: ثبوت

دښځونفقه په ايت، حديث، اجماع اوقياس ټولوجوته شوې ده.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. ﴿وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ البقرة ۲۳۳

یعنې :اودکوچنیانوپه پلار لازم دي خوراکه اوجامې د دغوښځود دستور(شریعت) مطابق.

۲. ﴿أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ﴾ الطلاق : ۲

یعنې : واوسوئ دابنځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. ﴿لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ﴾ الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي څښتن دطاقت له طاقته خپله څوک چې راتنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسول الله(ج) دحجه الوداع په خطبه کې وفرمایل : (ولهن علیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[۱]

یعنې : اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. په نیل الاوطارکې وایي چې هند دابي سفیان مېرمن درسول الله حضورته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان ډېربخیل سړی دی اومورته دومره څه نه راکوي ،چې ماسره اوزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه یې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[۱] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان مايکفۍ ووڵدک بالمعروف، يعنې : دابوسفيان له مال څخه دومره څه چې ستااوستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاوية القشري رضي الله عنه حديث چې رسول الله(ص) ورته وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دنېځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه نېځه دنفقې مستحقه ده؟

هره نېځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه نېځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکټې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلو څخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

---

[۱] متفق عليه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

[۳] بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوحنیفه اوامام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،اوامام محمد(رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خو په هغه صورت کې چې ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي اود خاوند کورته له تللوڅخه انکارو کړي نونفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کور ته له تللوڅخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې یې وساتله نونفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه اوامام احمد(رح) په وینا ده.[۱]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هېڅ شرعي عذرنه لري خوبیاهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهریې ورکړی وي خوبیاهم له

[۱] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللوځخه انکارکوي نودابښځه بد ګذرانه ده اونفقه يې په خاوند شته خوپه دې شرط چې خاوندد بښځې امن د سفرپه اوږدوکې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک اوامام احمد بن حنبل(رح) وایي چې نفقه به د ښځې اوخاوند د مالي وس اوحال مطابق وي که ښځه اوخاوند دواړه شتمن وي نونفقه دشتمنوبه ورکوي اوکه دواړه نښتمن وونونفقه دنښتمنوبه ورکوي اوکه ښځه شتمنه وه اوخاوندیې نښتمن اوبیوزله وو ،نونفقه به د نښتمنواوشتمنوترمنځه وي اوکه خاوندشتمن و اوښځه نښتمنه وه نوهم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدارایه دځینې حنفي علماووهم ده اود احنافوپه مذهب کې فتوي هم په همدي ویناده.[۱]

امام شافعي(رح) وایي چې په نفقه کې به یوازي دخاوند حال ته کتلی شي.[۲]

که خاوند نښتمن وي نونفقه دنښتمنوبه ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي اوکه خاوند شتمن وي نونفقه دشتمنوبه ورکوي که څه هم ښځه نښتمنه وي اوله حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدارایه غوره کړي ده.[۳]

اوهم دا رایه قوي اوپیاوړي هم ده. الله تعالی فرمایي(:لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِه وَمَن قُدِرَ عَلَيْه رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللّهُ)... الطلاق : ۷

یعني : لګښت دې کوي څښتن دطاقت له طاقته خپل څخه اوهغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دي کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکلیف نه کوي الله(ج) په هیڅ نفس مګرپه هغه اندازه چې ورکړي یې دي ده لره.

---

[۱] نیل الاوطار،حاشیه ابن عابدین ،المهذب اوبدائع الصنائع

[۲] فتح القدیراورحمةالامة

[۳] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:اوهغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس اومال خاوند باندې دهغه موافق اوتنګې والا (بې وسه اوبې وزله) باندې دهغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو :یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلي قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري)[۱]

او که خاوند بې وزله و ،نود امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[۲]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورڅخه به یې واخلي او که چاپورنه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې د ددې نفقه پرې واجب ده

---

[۱] رحمة الامه ،فتح القدیر.
[۲] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پورورکړي اودانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[١]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة٢٨٠.

يعنې اوکه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودی انتظارتروخته دپراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:٧.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړي يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختی ځخه اساني.

اوهمداسې روايت لـه احمـد او شـافعي(رح) ځخـه هـم دی ،اوامـام شافعي(رح) ځخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي اوکه سړی شتمن وي اوښځه دکورکارنه شي کو لی ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مربي وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوکه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دی اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[٢]

٤. د غايب د ښځې نفقه

[١] الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعی اوشارح المختارڅخه.

[٢] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمنې یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا.....نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې دا ښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اوربدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پتې ،بې یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اودامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې ببلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای يې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،يوه ډله وايي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وايي ،چې ښځه داحق لري.[۱]

اوکه خاوندنبستمن اوناداره هم وي اوځای يې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماووپه اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وايي:که خاوند غايب شواوشتمني يې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه يا يې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزوپرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني يې هم وه اوپه لاس ته راتلو کې يې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غايب واوکه حاضر،خوښځې ته يې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اويامخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان يې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو يا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غير صحيح پوره ده اوله دې پنځوصورتونوڅخه په يو ساقطېږي :

۱. چې خاوند يې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه يې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج اوالمهذب للشيرازي.

[۲] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصيةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.

[۳] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې اوخاوندځخه دیوه پرمړینه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاونداطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

دځینو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي اود ځینو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اویا قاضي ورته فیصله وکړي اویوله دې دواړوځه ورته په پورکولواجازه وکړي اودې پوروکړ،نوداپورپه خاوند صحیح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه یې خاوندته معاف کړي.

له طلاق ځخه وروسته یې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وځخه یې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وایي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوندبې نفقې پرېښې یم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اودپورولو لپاره د قاضي یامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونوساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونیوله اوله امام احمد ځخه هم یوروایت همدادی.[۱]

[۱] رحمة الامة اوالمهذب للشیرازي.

www.meitanrik.com 077 1400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شواوشتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دهغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول،اوپورکول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] زادالمستنع شرف الدين موسى ابن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوا يې ښځې ته د نکاح د صحېح تړون اویاد وطې په سبب ورکول واجب دي (دوطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کورواليۍ اوکه په فاسده نکاح کې کورواليۍ نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهريوځانګړی امتيازدی چې ښځوته په نړيواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په يهوديت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په يهوديت کې يې نه لري ،يهوديان مهرد ښځې له وفات

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه وروسته د هغې ورځه وو ته ورکوي اوپه یهودیت کې د کونډومهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی اوپه عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،اودا به د نکاح د رسۍ په سستولوکې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب څخه به یې پرېښودلی نو مهر یوداسې شعارشوچې ښیي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خواری اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده څخه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت،حدیث اواجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي : (وَآتُواْ النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعنې:اوحلالې دې تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستي ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده موواخستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نوکه فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښی و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره اوسپین زر،ځمکه ،کور،جامه ،ورېښم،جوار،غنم،وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعنې چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب،وینه او.....مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نوداسې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح ترون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانوڅخه ندی اویادول یې په ترون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لاّ جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً)
البقرة۲۳۶

يعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی اونه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو اومسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي اوطلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په ټرون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظرلري.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحيح کېږي ،يودرهم دري نيم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپين زريايې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی يې ورکوي مګرسيال ته اونشته مهر کم له لسو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې له لسو روپيو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پربکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپيو اونه شي صحيح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپين زرله دری درهمو څخه کم مهر صحيح ندی اوددينارڅلورمه برخه بايد خالصه سوچه سره وي اودرهم هم بايد سوچه سپين زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وتاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختياره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الكبرى.

www.melitamik.com 0727 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) اوامام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابرﷺ روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان ياخرماورکړلې هغه ورته حلاله ده.[۱]

له سهل بن سعدﷺ څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يوسړي ته يوه ښځه داوسپنې ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[۲]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ داحديث منومګرداخوزموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري اودا جمع (غونډه دحديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه داچې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه اورسول الله(ص) چې په ګوته اوډک ورغوي ستوانواوخرماو هغه حلاله معرفي کړله دادهغې معجل مهرشواونوريې د خاوند په ذمه پاتې دی اوهغه حديثونه چې داحنافو دلايل دي معجل اومؤجل مهر دواړه ښيې اودمهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولوسره نده ټاکل شوی اوپه هره اندازه چې ښځه اوخاوند راضي(خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمرﷺ غوښتل چې خلک دمهر له هغې اندازې څخه له ډېراخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی اويايې خپلو بيبيانو ته ورکړی ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[۱] ابوداود.

[۲] مسلم ،ابوداود اوالمستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه یوه ښځه راپاڅېدله اوحضرت عمرﷺ ته یې وویل : ته چې په څه موږ ته امرکوې موږته اللهج له هغې پرته نور څه هم رواکړیدي.

حضرت عمرﷺ ورڅخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې اللهج فرمایي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :اوکه اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې اوورکړی وي تاسوله دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو ببرته له هغې مال څخه هېڅ شی.

حضرت عمرﷺ له خپلې ویناواوقصد څخه واوښت.[۱]

هوسنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول اللهص فرمایي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[۲]

حضرت عمرﷺ به اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول اللهص د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و ،مګردام حبیبیﷺ چې نجاشي رسول اللهص ته په نکاح کړله اوځلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[۳]

په مهرکې ډېرښت له نکاح څخه خلک بې برخي کوي اواوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار،ورور،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[۱] نیل الاوطاراوفقه السنه.

[۲] مسند احمد

[۳] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصيل اوازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی اود الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلارکورچې څومره يې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زينب(رض) ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوځی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) موږته وفرمايل چې عايشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[۱]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته يې معافولی هم شي او هرجايزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پری شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه يې بل څوک ساقطولی شي .خوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډينی (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه يوائی مهر يې يادکړاو وخت يې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداورواج ته دی اوځينی علماء دا واجب ګڼي.[۲]

صحيح او فاسد مهر

---

[۱] ابن ماجه

[۲] بداية المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه يا مال وي او ې ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضروره چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بيا د دواړو جګړه راپيدانشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشېخ کبير(شعيب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې ياد شوي دي الله(ج) د(شعيب(ع)) له خولې څخه حکايت کوي فرمايي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

يعنې :وويل (شعيب(ع)) چې بېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم يوه ددوه لونوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب يا مېرۍ څرول شعيب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه ځکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا څلورځايه مهرفاسد دی دري ځايه په مال کې اويويې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هېڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم يا لږ اوبه يا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزير

ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه تري جوړېږي لکه دري جوړه جامې ځکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اووړئ ټول داخل دي يا لکه دوه حيوانات چې په حيواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې ېې اجوره روانه وي لکه دقران یایو سورت ښوونه اوامام شافعي(رح) په نزد دقران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې دهغوی په نظرپه قران ښوونه اجوره اخیستل روادي.[۱]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهربه لدې څوحالاتوځنې خالي نه وي.

مهر مسمی یا تاکل شوی مهر

مهر مسمی پریوحالت کې واجبږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي اویاله دښه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي اوپه صحیح ترون کې په دې درې صورتونوکې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمایي : (فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعني : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده موترې واخیستله) نودوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقررشویدی.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړی ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و اود یوځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند اوښځې څخه یومړشي که څه هم دخول اوصحیح خلوت نه وي شوی چې لږورسته به صحیح خلوت وپېژنو.

---

[۱] المهذ ب للشیرازی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح ترون فاسد وي اوښځې ته صحیح مهر وټاکل شي اوکوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه اومهر مثل دوه سوه روپۍ وه نوسل روپۍ یې حق کېږي اوکه خاوند ورته سل روپۍ مهروټاکه اومهر مثل پنځوس ونوپنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: دمهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپیوڅخه کم مهر وټاکل شي اویا یې ارزښت وټاکل شي نوداامام ابوحنیفه اوصاحبانو په نزد لس روپۍ لازمېږي او دا مام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ دپلارله پلوه د دوستانو نومهر دی لکه خورګاني، تورګاني، دتره لورګاني پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا ، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پېغلتوب اویا کونډ توب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د مورپه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه یې ولي دترون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې ترون مطلق وي اومهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې دټرون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي اوښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي اوخاوند يې نه مني اوښځه قاضي ته ورشي اوقاضي له خاوند څخه دمهردټاکلوغوښتنه وکړي اوهغه انکاروکړي نو مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یاولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهریاد کړي مګر فاسدمهر وي لکه هغه څلورصورتونه چې مخکې موویل.

د: چې ښځه عاقله اوبالغه وي اود ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي اومهر یې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح ترون وکړي اومهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي اویا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جداکړي اودخاوند له خوا د نکاح رسی وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمایي: ﴿وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ﴾ البقرة ۲۳۷.

یعني:که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس ورړولو څخه اوټاکلی مو وي هغوی ته مهرنولازم شونیم مهرد هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

[1] الاشباءوالنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې نېغه له خاوند سره له کوروالي اوصحبح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعني: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ نېغو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه مودوی ته څه مهرتاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتباردی اوځنې وايي چې دنېغې حالت ته اعتبار دی اوځينې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهمو څخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې نېغې ته متعه واجب ګڼي که نېغه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحبح خلوت

کله که نېغه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي اوپه دوی کې یو دجماع قدرت ونلري اویاښځه نفاسه اویاحایضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوندیاښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو دحج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي اونفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق اوببلتون

حکم اوپېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځینې علماء وایي چې طلاق ببلتون ته وایي اوځینې وایي چې طلاق دقید (ولکې)لرې کولو ته وایي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحبحې نکاح له منځه وړلوته طلاق وایي.

دطلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع اوعقل ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شریعت مطابق) یا پریښودل دي په ښه ډول.

www.melitanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۲.

يعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو کې که چېرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

يعنې: ای پېغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام المؤمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[۱]

له عبدالله ابن عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما دپلارنه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر رضي الله عنه زویه طلاقه یې کړه.[۲]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوي هم دي مګرهېڅامنع کړي نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

[۱] نسائی اوابن ماجه.

[۲] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه څخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدایۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مينه محبت اويو پر بل رحم دي ښځه اوخاوند بايد يوپربل رحم وکړي اويود بل اسانتيا اوسهوليت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قايمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مينه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړيکې خرابې شي ځکه د ژوندون د سفرلکه ښېړۍ تل په يوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته يوپر بل بد ګومانې اوبد فهمي پيداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتريخوالی ښېرته سم کړلی شي اودواړه يوځای کړلی شي اوزوړونه يې ولګېږي اوپه اسانه يود بل حقوق ادا کړي اوځه تدبير هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهريوځان ته نوی ژوند پيل کړي کېداشي چې د تېر ژوندپه انډول به يې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتيا لپاره ورستی علاج دی اسلام وايي چې انسان بايدپه طلاق کې بې صبري اوببړه ونه کړي اول بايد په پاکوالي کې ته يوطلاق ورکړي ځکه کېدلې شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوښې شپې رايادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد يد وکړي نوځکه ببړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په يهوديت کې هم شته دی خوکله چې يهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنيت تنفيد پرې واجب دی.[1]

[1] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې د نکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظرهم صحيح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

د طلاق د عام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعنې: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال الى الله الطلاق).[۱]

يعنې ډېر ناخوښ په حلالو کې د الله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت د الله(ج) عرش خوزوی. اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ ارتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

يعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپورې لاس هم نه وی لګولی. مګرکه د نکاح اصلي

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځير شونو لومړۍ وينا صحيح ښکاري او پدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان﵁ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو د جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : د طلاق حکم د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې د ښځې او خاوند مشران ځکمين ډاډ ترلاسه کړي چې نور د دوی د يوځای ژوند ون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره) وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،او نور او خاوند يې له اړباسلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بد اخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي او نور صبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې د طلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي او ښځه بد اخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي او صبر يې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هېڅ شرعي سبب نه وي مثلا :دبلې ښځې ښکلا يې خوښه شي او داورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنې: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

---

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي :

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي اواولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب : طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی اوښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

اللهج فرمایي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعني: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعني:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعنې: اوکه اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دادہ چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوي نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېرې ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه اواسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه يې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسراروڅخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) دایښودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: اوکه وبربرئ تاسې چې وبه نشي ساتلې دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه ځیزکې چې فدیه ورکړي دابنځه په هغه ځېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لرې چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابایدپه یاد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَتَّخِذُواْ آيَاتِ اللّهِ هُزُوًا) البقرة ۲۳۱.

یعنې : اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمایي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنکاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دې چې رښتیا یې هم صحیح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitabnik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځینو خلکو بښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماتوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې دتوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د توکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولوته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپړی وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړ نو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباسؓ امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد داطلاق نه واقع کېږي.[١]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[٢]

یعني: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعني : نشته طلاق په سخته کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

١. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

[١] بدایه المجتهد ،المهذب اونیل االاوطار.

[٢] ابن ماجه دارقطني ،طبرانی اونیل االاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه يقين ولري چې خپل هوډ عملي کوي يعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نووژني يې يا يې کوم غړي غوڅوي يا يې ډېره موده بندي کوي يا يې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ اونيت يې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلا که هغه ورته وويل چې يوه طلاقه کړه اوده دواړه طلاقې کړلې او يا هغه ورته وويل چې خپل ښځه عايشه طلاقه کړه اوده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق يې صحيح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحيت ونلري مثلا: د يوې ښځې خاوند يوڅوک خپل وکيل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کارونه کړ اوده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نوکه دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحيح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختيار (روغتيا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، اوکم عقل، ټولو طلاق صحيح ده امام ابو حنيفه په(رح) وايي مکره په خپل اختيار د ښځې طلاق غوره کړځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق اوعذاب ترمنځه واک ورکړ پدي ترتيب چې (يادي ښځه طلاقه کړه اويادي وژنم)نوده په خپله خوښه طلاق غورکړ اوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[١]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ١٠٦

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د : ببهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که ببهوښ په مباح څيزببهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان ببهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره ببهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوځوک چې په حرام څيز ببهوښ شي نودحنابله وويه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[٢]

---

[١] حاشيه فتح القدير .

[٢] فتح القدير،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفيان اوځينې مالکيان وايي چې طلاق يې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي اوپه دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[۱]

امام مالک(رح) امام شا فعي اوداحنافو يوه ډله وايي چې هرڅوک په خطايې سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غيراختياري دطلاق لفظ استعمال کړي) نښې ته طلاق استعمال کړي نوطلاق يې نه صحيح کېږي.[۲]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بدايه المجتهد نيل الاوطار
[۲] فتح القدير اوالمهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې دا ښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوند حکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ټرون دقیدِ په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داځوشرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نوطلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که داکار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه اوويش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به يا صريح وي يا به کنايه (غيرصريح)وي

الف: صريح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودوداودستورکې ونلري لکه ته طلاقه يې ته پرما حرامه يې داطلاق واقع کېږي اودطلاق ورکوونکي په نيت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نيت ته په مبهمواونامعلومو مسائلوکې اعتبار دی اوپدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنايا تو

دا هغه لفظ دی چې ډاګيزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي ټاکلی خودطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نوپدې الفاظوکې علماء دنظراختلاف لري.

۱. حنفيان اوحنابله وايي که چېری خاوند دطلاق هوډ درلود اوياهغه وخت او حالاتوپه طلاق دلالت کاوه نوطلاق واقع کېږي.

www.melitahrir.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وایي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هیڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط اونېتې څخه خالي وي لکه ته طلاقه يې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲: چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکې زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه يې يادراتلونکې مياشتې په لومړۍ ورځ طلاقه يې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنيفه ،شافعي او احمد) په نزد داطلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت يې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په يوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه يې نوداطلاق يې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،يوسړي خپلې ښځې ته وويل که چېرې ته بهرووتلې نو طلاقه يې ،عبدالله ابن عمرﷺ ورته وويل که بهرووتله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهريان وايي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دادښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویاحمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې کله تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوځخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کورواليې موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سنی یا دسنتومطابق طلاق وایي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا *بدعی* طلاق دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(دشریعت موافق)یاپرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا داحامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس﵁ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګر طلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[۱]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر﵁ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جداکړله.[۲]

عبدالله ابن عمر﵁ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړحضرت عمر﵁ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[۳]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[۱] فتح القدير اونيل الاوطار.
[۲] مسلم
[۳] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا *بدعي *طلاق واقع کېږي. يوه ډله له شيعه معتزله وو ،ځينې فقها ،ابن حزم ظاهري،ابن تيميه،اوابن قيم جوزي وايي چې داطلاق نه واقع کېږي.دليل يې هغه حديث دی چې رسول الله(ص) فرمايي : "کل عمل ليس عليه امرنا فهورد."[1]

يعنې: هرکاراوعمل چې زمونږ له وينا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګرداحديث عام دی اودلومړی ډلې ددلايلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په يوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل يايې درې ځله ياد کړي چې تاکيد يې ورڅخه غرض نه وي ،لکه ته طلاقه يې ، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې،نوځلور واړه امامان(رح) سيدناعمر،ابن عمر،عايشه(رض)،علي(رضي الله عنه) اواکثره تابعين وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي ،اوحسن بصری ،عطاء طاوس،عبيدالله ابن جبير(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي اوکه کوروالی ورسره نه وي شوی نويووواقع کېږي.[2]

---

[1] متفق عليه.

[2] نيل الاوطاراوحاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان ببل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دریم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوڅېږي مګردطلاق په شمېره کې حسابېږي یعني خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مرینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅویې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډینی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۲. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعنې اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اوامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولو کې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي ترون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې

۱. دښځې واک او اختیار په ښځه له منځه وړې خو پرې حرامه نده او په نوی ترون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند لدې څخه وروسته یوازې د یو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر یو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي اونه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي اوله سړي سره یې حقیقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي اویا ورځخه په فسخې جدا شي اویا خاوند مړشي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي اویاد بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختیار پر ښځه له منځه ځي اوبیا ترڅو یې چې له بل چاسره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهدید اورسوایي ده چې څوک بیا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته رواندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکار يې وکړظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې ببلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيا دې يې ورټې مګر بندي کول يې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[١]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اود ګواهانو په حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[٢]

د نکاح اورجعت توپير

١. نکاح له ګواهانوڅخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانوحاضرول ضرور نه دي.

٢. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

٣. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلوڅه څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[١] درالمختار اورسائل ابن عابدين.

[٢] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي ترون څخه پرته پکې خاوند نښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې :

۱- د ښځې واک او اختيار پر ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوي ترون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- دطلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې لدې څخه وروسته خاوند يوازي ديو طلاق واک لري.

۳- دطلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که دطلاق په عدت کې هريو مړشو نو بل ميراث نشي وړلی.

ج:دړې طلاقه يا بينونه کبرى

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي اونه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي اوله هغې سړي سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيايې پخپله طلاقه کړي اويا ورځخه په فسخې جداشي اوياخاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته دړې طلاقه ورکړي اويادبينونه صغرى عدت پوره شي نوبينونه کبرې واقع کېږي ، په دي طلاق کې د خاوند واک اواختيار پر ښځه له منځه ځي اوبياترڅوچې له بل چاسره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوي تهديد اورسوايي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علماء په دي متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکارې وکړ ظلم دی ،خوکه داظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې ښېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورتې مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[۱]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دښد حال دا لړئ دښځې دښدګذرانې له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته ښېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانې له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوندته نصيحت وکړي اوکه دا کارنيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبړه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړولە پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وتاکي چې دا هرمشرباید اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي . الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُواْ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

يعنې : اوکه تاسې وپرېږدئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقيت پيداکړي په دواړوکې.

[۱] درالمختاراورسائل ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه اویایې حرام کارته اړباسله نوښځه دي له قاضي څخه دمبړه تادیب اوتعزیر وغواړي اوله قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

اوکه مشرانو اصلاح راوستله نوفیصله یې نافذه ده اوکه بېلتون یې راووست نوجمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي اوامام احمد(رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګرددوي په موافقه اوامام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف:د نفقې دنه ورکولوپه صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولوڅخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون دعیبونو له کبله

١. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې دعیبونوپه سبب باید دخاونداود ښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایادا بېلتون دیونفرحق دی او کـه دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونوکې دی

٢. امام ابوحنیفه(رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوندښځه په طلاق هم بېلولی شي.[١]

[١] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده ځخه دمخه پيداشي اوکه له واده ځخه وروسته پيداشي نود احنافوپه نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدايښت که له واده ځخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وبستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې ځخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورځخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوځخه دي.[۱]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانۍ له لامله

[۱] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (دقاضي طلاق)

د: بېلتون دخاوند دغايبوالي له امله:

١. امام ابوحنيفه اوامام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله بېلتون وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

٢. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يوکال يازيات شي نو ښځه ته بېلتون غوښتل روادي که دخاوند ځای يې معلوم نه وي نوقاضي سمدستي په بېلتون امرکولی شي اوکه ځای يې معلوم وي نوهغه دې راوبولي اونېټه دې ورته وټاکي.

٣. حنابله وايي که د بېلتون موده شپږمياشتې يازيات وي اوهېڅ عذر ونلري نوښځې ته بېلتون غوښتل روادي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نوقاضي به سمدستي په بېلتون امرکوي.

هـ: بېلتون دبنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشويوازې دامام مالک(رح) په نزد دبېلتون حق لری اوبس.

ب: د بېلتون بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: بېلتون دايلاله لامله

www.militanvik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره اونذرمنل (منښته) دي اویا طلاق اړوندول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلوباندې په ځانګړې موده کې.

ایلاپه هرلفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه)وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم اوکه کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافوپه نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دي پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهوروپه نزد

۱. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه په نزد هغه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانوپه نزد داهرمسلمان خاوند دی.

دامام شافعي په نزدهغه خاوند چې د وطی ممانعت ورته نه وي که دا مانع ددې لخواوي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي .

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغه څه چې قسم پرې یادوي : دټولوفقهاووپه اتفاق سره قسم پر الله(ج) اود هغه پر صفاتوصحیح کېږي اود امام احمدپه نزدله دې څخه پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ايلا نه صحېح کېږي اود جمهوروعلما ووپه نزد ای‌لا په نذر (منخته) اواړوند طلاق صحېح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې يادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي اوکه کنايه

ج: د ايلاموده

داحنافوپه نزد کم ترکمه څلورمياشتې ده اود نوروفقهاووپه نزد له څلورومياشتوخخه زياته موده ده.

اللهج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲۶} وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲۶ ۲۲۷

يعنې :هغه کسانولره چې قسمونه کوي له خپلوښځوخخه انتظاردی څلور مياشتې خو بياکه رجوع وکړله دوی نو ببشکه چې اللهج بخښونکی اومهربانه دی اوکه قصد يې وکړ دطلاق نو ببشکه چې اللهج اورېدونکی اوپوه دی.

اوله رجوع خخه دټولوفقهاووپه نزد مراد کوروالی دی.

که چېرې چاقسم ياد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نوشريعت ددې لپاره چې دازيان پر ښځه اوږد نه شي هغه ته يې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې يې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده اوکه رجوع يې ونه کړله نوايلا واقع کېږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی يې وکړي نود احنافوپه نزد که د څلورو مياشتودننه موده کې يې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذر به پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو مياشتوکې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق ببله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومياشتوکې يې دننه رجوع وکړله نوحکم يې د احنافوپه څېردی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه يې وروسته رجوع وکړله نوايلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه دامودە تېره شوله اورجوع يې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختياروركوي چې يابنځې ته رجوع وکړي اويا طلاق وركړي اوکه رجوع يې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. ببلتون دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته يې وايي ظهارپه جاهلي پرګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حرامواليپه غرض استعمالوه اوورته ويل به يې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه يې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحيح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه يادولوصحيح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په يادولوهم صحيح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحيح کېږي اود امام احمد(رحمةالله عليه)څخه په روايت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه يې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره يې نه ورکوله نو قاضي به يې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بيايې هم د کفارې له ورکولوځنې انکارکاوه نوقاضي به يې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمايي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه له خپلو ښځو څخه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولي یې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وایي اویقینا الله(ج) تېرېدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو څخه بیا ګرځي هغه ته چې ویلي یې وي نو ازادول دمریي دي مخکې له دې څخه چې یوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسوته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسویې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پیدا یې نکړ(مرۍ)نوپه هغه روژه نیول دي پرلپسې دوه میاشتې. مخکې له دې چې یوپر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتومسکینانوته خواړه ورکول دي.

ح: بېلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلوته وایي.[۱]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د ترون له منځه وړل دي دخلعې یالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه یې

[۱] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوند ته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپۍو په بدل کې پربږده اوخاوندیې ومني کله چې ښځه اوخاوند یوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه یئ. نوشریعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبیرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلي حتمي دي.

۱. چې د خلعې یاابراء اویالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه يې ونه مني اویاچپه پاتې شي نوداخلع صحیح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شریعت نارینه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه يې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول يې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه يې نه خوښېږي ،ژوندیې له تاوتریخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) تاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه يې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژوندیې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همداراز کله چې ښځه اوخاوندیوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، یوځایي ژوند یې ناممکن وي اویودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شېبه ېوبل ته ددښمن په ځېر په کمېن کې ناست وي نو په داسې حالت کې یو له بل څخه جدایي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرایط انسان دې ته اړباسي نو بیا روا ده الله(ج) فرمایي: (وَلاَ یَحِلُّ لَکُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَیْتُمُوهُنَّ شَیْئًا إِلاَّ أَن یَخَافَا أَلاَّ یُقِیمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ یُقِیمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَیْهِمَا فِیمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة : ۲۲۹

یعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څیز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټینګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اینبودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو روایاتو کې راغلي دي چې جمیله بنت سهیل[۱]

دثابت بن قیس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وویل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند یې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمایل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[۲]

---

[۱] په ځینو روایاتو کې دثابت بن قیس بن شماس دښځې نوم جمیله بنت سهل اوځینو کی حبیبه بنت سهل اوپه ځینو کې جمیله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[۲] بخاري،نسایي.ابن ماجه اومشکوة.

www.pelitahrik.com 0777 400 119

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وويل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته رواندہ چې بيا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ايسارولای شي اونه څه اختيار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووايي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وېنا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] حاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعې بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او د خلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحيح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،وينې او.....صحيح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد مووي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا تر ې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.اللهج فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعنې: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړی وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځنې واخلي چې ورکړی يې وي اولد ښه زيات اخستل مکروه دي رسول اللهص دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډبرهم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاري،نسایي،ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته يې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه يې يوپه بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنيفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه يې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت يې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجيت اونکاح پورې اړه نلري لکه يوپه بل پور، پلورل شوی مال او..... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق يوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا:دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ يې مهرټاکلی وچې شل يې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه يې کړله اوبيا يې په نکاح کړله بيا يې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله يې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغيرې غير ممېزې خلع نه صحيح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممېزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

www.melmahik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته اوکه لفظ دخلعې و نو بائن طلاق واقع شواوپه ښځې عوض نشته اوکه دمرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نوخلع صحیح اوبائن طلاق واقع شوپدې شرط چې دهغې دخلعې عوض دهغې دپاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي اوکه په خپل مال کې له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو. . . اوخلع وکړي نوعوض پرې نشته کې دخلعې الفاظ دطلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي اوکه الفاظ دخلعې ونوبائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[۱]

ط: بېلتون د نکاح دفسخې له امله

الف – پېژندنه

دنکاح دترون د قیدله منځه تلل دي د داسې یوسبب له امله چې په ترون کې رامنځته شوی وي..داسبب به یاد ترون په وخت کې موجود وي لکه دترون په وخت کې دنکاح د صحت له شرطونو څخه دیوکموالی مثلا: ښځه دخاوند محرمه وي اویادبل چادطلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي اویا کوچني هلک ته نکاح وکړي اوله بالغېدلوڅخه وروسته دنکاح فسخ وغواړي اویا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهریې له امثالوڅخه کم وي اوولي دنکاح فسخه وغواړي کله چې خاوندپوره مهرمثل نه ورکوي ،یابالغه ښځه دولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي اوولي راضي نه وي اوفسخ وغواړي اویابه دا سبب دنکاح له ترون څخه وروسته راپیداشي یعنې دنکاح ترون به صحیح وي خووروسته به داسې یوعلت راپیداشي چې دنکاح دقیدله

[۱] زاد المستنقع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه ورلو لامل وګرځي لکه دخاوند او ښځې څخه (العیاذ بالله) دیومرتدوالي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې داسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام اوبل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خوهغه انکارو کړي. یاخاونداویاښځه دبل له اصولویافروعوسره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونوکې نکاح له منځه ځي نوښځې اوخاوندته پکاردي چې خپله ببل شي اوکه جدا نه شول نوهر څوک چې پرې خبرشول نوقضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جداکړي که څه هم په زور وي .

ب: د فسخې اوطلاق توپیر

۱. طلاق به دنکاح ترون یاسمدستي له منځه وړي لکه دړې طلاقه اویابه یې د عدت له تېرولوڅخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګرفسخ دنکاح ترون سمدستي له منځه وړي .

۲. دطلاق شمېر په سړي حسابېږي ، یعنې که یوطلاق یې ورکړنودوه نور هم واک کې لري اوکه دوه یې ورکړل یوطلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل اوازادمېړه دړې طلاقه اختیارکې لري خوفسخ دطلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه دمهر دکموالي له لاملې وي) او بیایې په نکاح کړله نوخاوندد دړې طلاقونو واکمن دی .

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبیراوکتنې ته اړتیاوي لکه فسخه دخاونددکم سیالئ په سبب یادمهرله مثل څخه دکمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاداچې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین مني یادبالعښدلوداختیار په صورت کې نوداټول سوچ کتنې اوفکر کولوته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوندشوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوندمحرمه وخښۍ یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاونددبل له اصولویافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پورې اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د: بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخښۍ اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقذف حد پرې تطبیق کړي نو بیاهم داحنافو په نزد یو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

اوکله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو داپرې د تل لپاره حرامه ده ترڅوچې لده څخه عدت تېر کړي اوبل چاسره نکاح وکړي اوهغه مړشي اویایې طلاقه کړي اوله دوهم مېړه څخه عدت هم تېرکړي نو بیا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خوهغه ښځه چې دنکاح ولکه (قید) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي اوبیاورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي یو فسخه اوبل طلاق اودواړه تشریح شول.

څومسئلې

۱. دیوسړي څوښځې وي یوې ته یې وویل چې ته پرماپرځلورکانو طلاقه یې هغې ورته ویل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وویل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هیڅ اثر نه پرېږي.

۲. که چېرې دیوکس یوه خپله ښځه اوبله پردۍ ښځه ولاړه وي اوورته یې وویل چې یوه له تاسو څخه طلاقه یې نو خپله ښځه یې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې یوې ښځې کې حلالوالی اوحرامۍ دواړه ګډشي نو حرمت غالب دی اوفکر اوسوچ کول (تحری) ورته پکې رانده مثلا یوکس څو وینځې لري اویوه یې ورڅخه ازاده کړله خو بیا یې هېره کړله چې کومه یوه یې ازاده کړې ده نو هغه ته رانده چې فکر وکړي چې ایا ما به کومه ازاده کړې وي؟اوله فکر کولو وروسته تري یوه وټاکي ،په دې

[۱] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې روانډی تر څوچې ازاده شوې له نوروڅخه په یقیني ډول ببله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دیوې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې یقیني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوی‌وه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلوڅخه وړاندې ورته دیوې وطې هم رواندہ اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[۱]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي اونېکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او ددنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمایي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[۲]

یعنې: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[۳]

---

[۱] الاشباه والنظائر \شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[۲] ابوداوداوترمذي.

[۳] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي.

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[۱]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یوپسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه اوډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وایي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند له بېلتون څخه وروسته دنکاح د پاتې اثارولـه منځه وړلو لپاره د شریعت له پلوه د انتظارتاکل شوې موده ده .کـه دا جدایي د مرګ پـه سبب وي کـه د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱. کله چې څوک یوه ښځه ببله کړي اوبیا دهغې له خور یاترور ،خالـه یا ورېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشي له دی سره واده نشي کولای.

۲. کـه کوم خاوند ښځه ببلـه کړي اودرې نـورې ولـري نـو ترڅـو چـې د جدا شوې ښځې عـدت پـوره شوی نـه وي لـه بلې سره نکاح روا نـده.کـه چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاووپه اتفاق سر ورته څلورمه ښځه رواندہ اوکه په بائن طلاق يې بېله کړې وي نو دځينو صحابه و ،احنافو اوامام احمد(رح) په نزد څلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصيله ښځه بېله کړي اوبيا له وينځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصيلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وينځې سره واده ورته روا نه دی.[۱]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر څلورښځوفرض دی

۱. چې له صحبح ټرون څخه وروسته يې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

يعني:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلورمياشتې اولس ورځې.

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ويلی شي.[۲]

۲. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اود دوی د نکاح ټرون غبر صحبح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی يې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکئ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[۱] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.

[۲] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه يې بېله کړي اوحقيقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح ترون صحيح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه يې طلاقه کړي اويا نکاح فسخه کړي مګر چې حقيقي يا حکمي کوروالی (لکه صحيح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې ډوله ښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اودنکاح ترون يې هم صحيح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه يې له مرګ څخه پرته په بل سبب بېله کړي او دنکاح ترون صحيح وي خوحقيقي يا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

يعني: ای هغه کسانو چې ايمان يې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بيا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځوچې پوره کوئ تاسوهغه.

۳. هره ښځه چې مېړه يې له حقيقي کوروالی څخه دمخه بېله کړي کله چې د نکاح ترون صحيح نه وي که څه هم صحيح خلوت شوی وي.[۱]

د عدت ډولونه

[۱] بداية المجتهد اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړنې له لامله وي او یا به له کوم لامله یا به ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویا به نه وي یا به پرې حیض راځي اوی‌ا به نه راځي نو ددې ټکو په نظر کې نیولو سره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلور صفته پیدا شي نو دهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویایې عمر د حیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح ترون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دی حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودایې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځو څخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

يعنې: اوطلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونوخپلوسره تردې حيضوپورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پيداکړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

يعنې ښځوته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووايي. زه حايضه يم اوحايضه نه وي يا ددی سر چپه اويا حمل پټ کړي.

۲. عدت په مياشتو

ددوه ښځوعدت په مياشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حيض نه راځي.

۲. چې دېبلتون سبب دخاوندمرينه نه وي.

۳. چې دېبلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځوعدت درې مياشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللاَّئِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلاَثَةُ أَشْهُرٍ وَاللاَّئِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

www.meftahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (ناامیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی اوهمداراز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي اوکه نه.

۲. چې له خاوند سره یې دېلتون لامل دخاوندمرګ وي خو چې دنکاح ترون یې صحیح وي اود داسې ښځودعدت دمیاشتوشمېرځلورمیاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي، له تاسوڅخې او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه، څلورمیاشتې اولس ورځې.

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دېلتون په وخت کې حامله وي، نودهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څوشپې) اویاډېره موده کې (لکه څومیاشتې) وزېږوي، نوکله یې چې حمل وزېږاوه، نودهغې عدت بشپړشو، که ېېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي، که دطلاق، که دفسخې اوکه دنکاح ترون صحیح وي اوکه نه الله(ج) فرمایي: (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق: ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه لږه ټوټه یالږه غوښه تري ولوېده اوشکل یې نه معلومېده نوپه دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅوچې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله اودانښځه دهغو ښځوله ډلې څخه وه چې دري میاشتې عدت به یې تېراوه اوبیا دهغوښځوله جملې څخه وګرځېدله چې دري حیضه عدت به تېروي ،یعنې دعدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نودعدت داڅه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي اوپه عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، اوپوره دري حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی اومیاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که دکومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي اوحیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نوداحنافوپه نزدبه دادري حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې دري حیضه یې پوره راشي اوعدت یې میاشتوته نه اوړي، خوکله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دالـه حیضه څخه دنهیلې (ناامیدۍ) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي اوپه هغې د حیض وینه راتله ،خوبیا داوینه بنده شوله ،نودابه پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي اوپنځه پنځوس کالوته ورسېږي ،بیا به یې عدت له دري میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که دکومې ښځې عدت په دري حیضویا په دري میاشتوو ،اوبیا یې مېړه مړشواودالاپه عدت کې وه ،نوکه چېرې طلاق رجعي ونو دعدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به يې دمېړه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پيل کېږي اوځلورمياشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجيت لړۍ نه غوځېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېړه يې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت يې له هماغې ورځې څخه صحېح اوپيل کېږي ،کله يې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې يې مېړه د مرګ په رنځ اخته او او دا يې طلاقه کړله په دې ډول چې ميراث يې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له ميراث څخه د تېښتې طلاق) وايي.نو امام ابويوسف(رح) وايي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنيفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده يې لرې وي ،يعنې که طلاق دعدت موده لړه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بيا طلاق وركول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبيايې دويم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دويم طلاق څخه وروسته بيا عدت تکراروي،که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی اوکه چېرې يې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي ټرون)رجوع وکړله ،اوبيا يې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالې يې ورسره کړي وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر يې حق دی ،چې په دويمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې يې له کوروالې څخه د مخه په دويم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابويوسف اومام ابوحنيفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهريې هم حق دی اوامام محمد(رح) وايي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دويمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کورواليۍ څخه مخکې طلاق دی اودا عدت نلري ،اولومړی عدت خويې له دويمې نکاح سره له منځه ولاړ اونيم مهريې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت تر پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل دمېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحیحه وي او که فاسده.

ب:که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحیحه وي نو د عدت وخت دمېړه اوښځې له جدایۍ څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی اویاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل دښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. ،مثلا: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده یې تېره شوله. نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی ،هو دهغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت دمودې په اوږدوکې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې دخاوند مینه اوپام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به دخاوند په کورکې تېروي الله(ج) فرمایي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق: ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: مه باسۍ ء هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کارښکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي،مګردغه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل یا چې دلوېدلوخطره یې وي یاله همسایه ګانوڅخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[۱]

اوکه خاوندیې وفات شي اویا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي،خوشبویې به نه لګوي ،ګانې به نه اچوي.دورېښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردغه عذر له کبله اونه به وینښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه رانښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو دمېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د ببلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلارېازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح ټرون صحیح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱ . ټولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح ټرون صحیح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه نارواوي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یوپیداشي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

www.melitahaik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دامام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دی صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دی خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند څوشپې اوورځې یې سره خوږې اوپه مینه تېرې کړې وې ، دژوند خواږه او ترخه یې ځکلي وو ځکه خویې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوي وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوند پر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه ببله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځو سره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نواللهج ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحېح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحېح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې ببله کړې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې داتولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمایي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لعدّتهنّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ من بُيُوتهنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب ځخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی ځخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج ځخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړپس په تحقیق سره ظلم یې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږي ته چې ښایي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پیداکړي .

اوبیا د الله(ج) دې قول ته ځیرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې دري اسبابو څخه په یوسبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوند اقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com
0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړیقین سره داپربکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم ترون جایزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بایدیوازې په خپل خاونداکتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هیله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور وړاندې شي اواصل دادی چې وګړي داسلام پر احکامو اودشریعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم اواحتمالاتوته اهمیت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نیولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشریعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشریعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماووپه اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له یوبل سره هېڅ نه ویوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېدیځ اوښځه یې په ختیځ کې اوسېږي اوځانته وکیل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اویوځای والې هېڅ نه و شوی اوبیاښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نو ایا داکوچنۍ هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوبدیځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې داماشوم دې خاوندته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[۱]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتېږي.[۲]

مګرپه موجوده عصر کې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیړۍ او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماووپه اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او ېبلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوېبلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

---

[۱] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدین ،

[۲] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة: ۲۳۳

يعنی: اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده دېرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولوموده یوازې دوه کاله وټاکله اودا څلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نوداټول دلالت کوي چې دحمل کمه موده شپږ میاشتې ده.

اوس خوطب ثابتـه کړېده. چې حمل په شپږو میاشتوکې بشپړ انسان جوړېږی اوکه لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی، خوکله کـه مېړه داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کورواليکړی دی نونسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې علماء دنظر اختلاف لری:

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالوڅخه دڅرخې دستنې دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو، وړیواوسونډوڅخه تارونه، سنۍ اومزي اوبدل یولرګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه ووپه څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدالنډلرګی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه ډېروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهورفقهاوو(امام شافعي، امام مالک ، امام احمد(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دليل يې دمالک بن انس(رح) روايت دی چې :زمورې دګاونډي محمدبن عجلان ښځه يوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم يورښتونی سړی واو دادرې خبټې په دولسوکالوکې حامله شوله هره خبټه په څلوروکالوکې.[1]

دوی وايي چې داسې شوي دي اوخلکوعملاًپخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا بايد دحمل دزېږېدلووروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودی څخه دمخه اويااله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنې وزېږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کېږی مګرکله چې خاوند ښکاره يادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودايې قبوله کړې يا دزېږېښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي ياهغه څه تيارکړي چې دنفاسې ښځې ارتيا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته يې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکار صحيح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتېږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نيسي.

۱. شبهه په ملک کې

[1] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وينځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعني: ته اوستا مال دواړه ستادپلاريې.

اويا له ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په ترون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دايې ښځه ده اوهغه يې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نبنوسره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادري شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار يې معلوم ونودا اقرار نه صحيح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په يوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحيح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصديق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتميز اهليت ولري) چې ووايي دا زما پلاردی اوکه هغه مميزيابالغ واو مدعي يې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې يې مېړه دابنځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې يې دابنځه دروغجنه کړله خودايې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دايې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووايي زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره يې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووايي زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده يا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولوڅخه بالکل منکرو،نودلته دیوی ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې يې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږی.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلواونورونښوسره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اوربدلی شي مثلاً: يو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحیح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لږ وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازی نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګري وي لکه میراث ځکه چې دمدعي اصل مقصددحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوند اختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانۍ په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعنې د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېدنو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوځوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زیدبن حارث ﷺ ته زوی ویلې واوکله چې زیدخپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکوپه عقیده اوذهن کې ځاې نیولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله،اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داځنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله ــ ،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځای اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوباللي ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وایي حق اودی ښیي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکارښه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

يعنې : نو هر کله چې پوره کړ زيد له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، مور هغه تالره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

يعنې ندی محمد(ص) پلار دهېڅ يوتن له سړيو ستاسې مګر رسول دالله(ج) اومهر دانبياوودی.)

همداسې ډو جاهليت زمور په ټولنه کې هم وجودلري ،هغه داچې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دترون لپاره وکيل وټاکي نو بيا دې وکيل ته(نکاح پلار)ويلی شي چې بيادخپل سکه پلارحيثيت لري ،خپل وي اوکه پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه يې ورسره وي اوهېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځينې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکيل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لورپه سترګه ګوري اودې بروهغه حقوقوڅخه يې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور يې پرې لري.

داکارپه اسلام کې کوم ځای نلري اوپه وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي اوترڅويې چې شرعي محرم نه وي په وکالت يې محرم کېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه ناروادي اودوی يوبل ته له لومړي مېړه څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم اوعمده غرض دنسل بقا ی‌اپایښت دی اودنسل په ډېرښت مو درسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړی‌و دفقر،نیستی اولوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دایې حرام سخته اولویه ګناه وګڼله.ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلاَدَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاَقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا)الاسرا :۳۱.

یعنې :اَو تاسو خپل اولاد دخواری له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی اوتاسوته روزي ورکوو بېشکه ددوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء :۳۳.

یعنې:اَومه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګرپه حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام:۱۴۰.

یعنې:په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته دناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام:۱۳۷.

یعنې اَوهمداسې ـ چې دوی ته دی ـ ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل داولاد دوی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعني:ای پیغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمنې ښځې چې ژمنه کوي له تاسو سره پدې خبرچې شریک به نه پیداکوي له الله(ج)سره هیڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التكوير:۸-۹

يعني: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شویده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعني: او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پیداکړیدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ایتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وایي چې پر مریمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مریم دژوند سیرت مور ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سیرت ټول روښانه دی، مریمې یوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه دیولورپه صفت پېژنو ،دیوې خورپه صفت یې پېژنو ،دیومورپه صفت یې پېژنو ،دیومېرمنې په صفت یې پېژنو.[۱]

[۱] خواتین مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومې چېغې جوړې کړې دي، دا د نفقې یاخوراکي موادودکمښت له کبله نه (که څه هم په دي خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلوښکېلاکواهدافودتحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادودکمښت له وېرې دا کار وای نو دا احصایې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نوپه مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولي یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱) کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کې جنرال فرانکویودهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او ۲۱ بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زېږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسي حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېردخپلووګړیودد ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دي.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماووپه کې ګډون کړی واودزېرد بدلودمخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،ټولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اودايې د ښکېلاک چال ،فريب دسيسه اودمسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له لیبیا څخه ګډون کړی وو.[۱]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقير العفيف اب العيال].[۲]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اودډ پرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابنه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

---

[۱] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[۲] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

www.melitamir.com 0777 400416

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وایي چې حیض په لغت کې وتلی وینې ته وایي اوپه بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وایي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي اوپیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې دحیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې اوسالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً :که چېرې د یکشنبې په ورځ سحردلمرختلوپه و خت کې په ښځه وینه راغلله اود چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نوداحیض ندی.

د حیض په موده کې دښځوستونزو ته موپه تېرومخونوکې ګوته ونیوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې اوکاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جداکولې اوپه بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګي اوناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې اوسېدله هېڅا ته اجازه نه وه چې

www.melitanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هـه سره کښـېنې يـا خبرې ورسره وکړي مرئيـانو بـه ډوډۍ وروړلـه حتـی دوی(مرئيانو)به هم پوزې لاسونو اوغوږونه توټه نيوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي اوناپامئ کې د حايضې له خيمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوند مطلق واک يې دخاوند په لاس کې وو.[۱]

مګر اسـلام داناوړه دودونـه يـومخيزه لـه منځـه ويـوړل اودهغې بـايللې حيثيت يې ببرته راژوندی اوله هغې سره يې له کوروالې څخه پرته هره لوبـه يوځـای کېـدل، خـوراک، څښـاک، کښېناسـتل اوپـا څېـدل رواکړل.پخپلـه رسول الله(ص) به دخپلوبيبيانو سره پـه حيض کې ويـده کېـده ،دپرتوګ لـه پاسه به يې هره لوبه ورسره کولـه اوعـلان يـې وکړچې:(اصنعوا کل شيء الا النکاح).[۲]

يعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حيض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زيان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحيض کمه مـوده لکه چې ومـوويـل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمايي: (اقل الحيض للجارية البکر والثيب ثلاثة ايام وليالیها).[۳]

يعنې:دحيض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده يې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[۱] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \دکتورمصطفی الشکعه نقل له: (the spirit of islam)

[۲] صحاح سته مګربخاری، نيل الاوطار اومشکوة

[۳] دارالقطني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرځه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی ویني هغه ټول حیض دی.حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلوځخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته رواندي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې تاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځوځخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره رواندی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به ښې اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

---

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېر ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی اوکه ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځنۍ ژوند کې ورته اړتیا پیښیږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهیږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی. الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

یعنې :د پوهې له خاوندانونه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهیږئ.

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هیڅ شرم اوننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلوپه زده کړه کې شرم اوعارهیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی اوکه هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري اوپه ځانګړې ډول که چا احادیث اوفقه لوستې وي نوهغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته دفقهې اوحدیثومعتبروکتابونه له داسې مسایلو ډک دي اوداسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شویدي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلویادول شرم وي اویادداسې مسایلولیکل یاروښانول له اخلاقوسره سمون ونه لري نوزمونږ ددین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل اونه به یې لوستل که د داسې مسایلویادول یارانقلول د شرم او ننګ خبره وي نونارینه وو صحابه وو اوښځینه صحابه وواوپه ځانګړې ډول امهات المؤمنین(رض) اوپه خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول اونه به یې په مفصل ډول د دې مسایلوروایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکوصحابه و دحیاد بېلګې له راوړلونه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نوآیا ددې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ بالله من ذالک القول بې حیاوو؟

ایا زمونږ دحیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زمونږ مسلمان ورونه اوخویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو اوتابعینو په پل ،پل کېږدي او دد ینې مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او داسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې دناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زمونږ ډېرې دینداره خویندې، میندې او ورونه همدي غلط احساس له دین نه پردي کړیدي اود جهالت اوناپوهۍ په زولنوکې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادئ اوناپوهئ د بلا وزرې خوزمونږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي اوپه ځانګړې ډول په اوسني وخت کې خو زمونږ دټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام وړدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدودل غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان اوتسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسایلواو روایاتو څونمونې دلته رایادې کړوچې په اصطلاح کې دشرم اوحیامسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي اوعمل پرې وکړي.

صحابه وواوحتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نوپرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت اوډېرښت راولي په ډېره امانتداری سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې دشرم احساس کړیدی اونه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلوله بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلوښودلوپه هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي اوهم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یوائینې شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي اوکه خدای مه کړه دوی ددې احکاموپه روایت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسایلوله احکاموڅخه څه خبرېدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې اوځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ دشرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه ؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله اوعرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نو ایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هو کله چې اوبه (منې) وویني.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو اوپه حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یوتشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مواوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نومابه ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو اوپه غېږکې نیولوروژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم اوهغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د ټوټې د څنډې په څېرشی دی (تناسلې اله یې دټوټې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید ببرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک(رض) روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعنې: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوبېبيانوګرځېده (له ټولوسره به يې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې: (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لاړې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب. الطلاق،. سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسايی.

www.meltabnik.com 0717 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدين احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دين په زده کړه کې شرم او حيا په کار نده د (باب مالايستحى من الحق لتفقه فى الدين) تر عنوان لاندې مستقل باب را نقل کړی دی او په دې باب کې يې ډېر داسې روايتونه د نمونې په ډول را نقل کړی دی. کوم چې اوس ځنې خلک د حيا او شرم خبره ګڼي اوصحابه وو روايت کړيدی.

د يوه حديث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه يې دهغه يوه مېرمن روايت کوي چې په التقا دختانينو (د نارينه او ښځې د عورت په يوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بې بې وايي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) يعنې ما او رسول الله(ص) همدا کاروکړ. اوبيا موغسل وکړ.

پدې حديث کې دې مبارکې بې بې يوه لويه فقهي مسئله روښانه کړې اوکه خدای مکړه د خپلې بسترې خبره يې پټه ساتلې وای اوسترګې يې پرې پټې کړې يا يې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه دخپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم اوهغه هم بيا داسې چې د قيامت تر ورځې به زما او رسول ا الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اوړي اوراوړي اوهغه هم په خپله زما دخولې حکايت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېرمفسرين، محدثين او ددين ائمه په دې نظردي چې درسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي (تعدد دازواجو) کې د هغوی سترهدف اوحکمت داوچې د دين په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .درسول الله(ص) د سيرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وولیدله يا اوربدله او دهغوی هغه اعمال اوکړنې چې هغوی پرې خبربدل نو دا خوبه صحابه وو رضي الله عنهم روايت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی وومګړ هغه مسایل به څنګه شوي وو چې د دوی له نظره پناه وواودرسول الله(ص) له خپلې سکه بې بې پرته دبل چاپوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و اواکثره په کورنیوا حکامو یاپه بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نورسول الله(ص) د همدې مسایلودخورا ښه تشریح کولولپاره ډېر ودونه وکړل اوډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې . په بخاري اومسلم کې له حضرت عایشې(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...)

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې دنارینه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې دمخصوص غړی خریبل) هم یادوي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاری مسلم اوفتح الباري ص ۲۲۰.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طريقه

الف: د مطلب لنډيز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دين دی.هېڅ يې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبيقېږي اولازمه ده چې مورږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بايدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخواری په ډګرکې تر هر چا ډېرزيارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزې په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشاری په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسياست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سياستمداروي.

فطرت د نورو ژويوپه څېر انسان هم له جنسي غرايزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طريقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپيرله نورو ژويوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېځلي لاره وټاکله ترخوددې عملیې د اجراپه وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورابنه نتيجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشريح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول يا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دين اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غير شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بيانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طریقه نه دي لیکل شوي په دوی کې د غیر اسلامي تدابیرو اوحرامو شیانو د پکار اچولومشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام ټاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفوناروغیو اخته کېږي د ښځینه ناروغیو اوپوستکې مشهورډاکټرافتاب احمد شاه وایي:کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نوداراته جوته شي چې په دوی کې له ځینو سره دحیض په حالت کې کوروالی شوی وي چې دهغوی تناسلي غړي ته یې پوره زیان رسولی وي اودهغه له امله یې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پیداشوې وي اوځینوبیاله ښځوسره په غلطه لاره (دشاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نوهرکله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حیض، نفاس کې اوشاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دایډزنوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونووګړي له ژوندون څخه لاس په سرکړل داټول په اسلامي تعلیماتود نه عمل نتیجه ده.

نو په همدې خاطردکوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعلیماتو ته یولنډه شان کتنه کووترڅوددنیا اواخرت ګټه تریې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء(رض) روایت کوي چې ماد عایشې(رض) ناوې جوړه کړله (ښایست اوښکلایې ماورته برابره کړله) بیا رسول الله(ص) ته راغللم اود

---

۱ اداب\مباشرت،یعني میان بیوی کې درمیان جنسي تعلقات کاصحیح طریقه ډاکټر افتاب احمدشاه هومیوپیتهـ ماهرامراض جلدوامراض نسوان اندیا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې اوله هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) يې خواته راغلل اويو جام شيدې يې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بيا يې عايشې(ص) ته وړاندې کړلې، عايشې(ص) د حيا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وايي) عايشه(رض) ورته او ورته ومې ويل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه يې واخله عايشې(رض) شيدې واخستلې اولږې يې ورڅخه وڅښلې بيا رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ملګرې ته دې يې ورکړه.

په دې حديث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځايه تصرف اوبد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځينې ناوې يو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مينې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅودهغې خجالت لرې کړلی شي اوله يوداسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پيدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د نښځې اوخاوند ترمنځ دمينې اومحبت يا بغض، حسد ،کينې اونفرت د پيداکېدلوسريزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پيلامه (دپيل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له نښځې سره نښې اړيکې ټينګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نيسي لکه نن سبا چې زمور د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اونښځه هم بايد پدې شپه دمېړه د زړه د رابنکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زينت اوسينګاربرابر کړي. ،خاوند دې له ځان څخه نه ايساروي ،نازنخرې د خاوند په مينه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حريصوي ،خودا نازونه اواداګانې بايدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده اعلان په خاطر دهل اوداریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېړه اودمېړه په واسطه دناوې په ګوتو کې دګوتې ورکول،دنصاراووپېښې دي ،هغوی هم په ودونوکې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی اونصاراوو په دستورعمل شرعاً نښه نه اومخالفت یې لازم دی.[۲]

اوکله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس اویا دتندي وېښته به نیسي او دا دعا به ووایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرهاوشرماجبلتها علیه).[۳]

یعنې :ای خدایه زه له تاڅخه ددې اوددې خویونودخیرسوال کوم اوپناه درورم تاته له شرددې څخه اوشردناوړه خویونوددې څخه.

اوکله چې نښې سره کوروالی کول غواړی ،نوڅان دې نه لوڅوي اونه دې په ناڅاپه ډول په نښه حمله کوي ،ځکه نښه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله ډېل ډېل نظریات لري ،یوشمېرعلماء وایي چې له خپلې نښې سره یوځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

[۱] بخاري،مسنداحمد ،اوسنن الکبری للامام البیهقی.

[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمدناصرالدین الباني.

[۳] بخاري ،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلویوائینی ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسافري نوله خپلې مېرمني سره کوروالی پرې واجب دي.

باید وویل شي چې له احنافو څخه پرته نور مذهبونه دفرضواووواجبوترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لازم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوبدلوڅخه یې وژغوري .

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړ ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په ځلوروشپوکې يوځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځينی نور علماء بيا وايي چې کوروالی دښځې اومېړه حال ته په کتلواو د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولوسره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اندمعقول اوغوره بللی دی .

ځينې خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اومينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملوپه ترسره کولو هم تاکيد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولوعوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي﵁ فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزې ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمرپه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ) البقرة ۲۲۲.

يعنې: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سر په جایزه اوسپېښلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع اوپوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل اوخوښۍ سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.اوهرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پایښت اوډېرښت دی ،اودامقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،ارخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

يعنې :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټې ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشوبه په مکه کې له ښځوڅخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانودا کار یواځې په ارخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصاریې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګڼه و یې ویل چې :مور یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غټه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمرﷺ له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون اواطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

[1] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. دري ځله به سورت اخلاص اومعوذتين وايي بيا به لکه څنګه چې ابن عباسﷺ روايت کوي دا دعا ووايي: [بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيطان ما رزقتنا].[۱]

يعنې: په نامه دخدای ای خدايه په امن مو وساته له شيطان څخه او په امن کې وساته له شيطان څخه هغه څه چې ته يې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وايي: [اللهم لاتجعل للشيطن فيما رزقتنى نصيبا]

يعنې: ای خدايه مه ګرځوې شيطان لره په هغه څه کې چې ته يې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وايي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی رائي.[۲]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو يوځای انزال په خوند کې ډېرښت راولي اوکه دا کار يې (انزال يې ژر) وکړنو په ښځه به يې سخته تمامه شي.[۳]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زينت او ارايش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتيا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[۱] بخاري.
[۲] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[۳] احياء العلوم امام غزالي.

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښو اوبولوند کړي نو شهوت به يې ژر راوپاربږي او په فرج کې يوځه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېږه نو دی دې هم خپل ذکرپه يخواوبولوند کړي چې انزال وځنډ ېږي.

۱۰. د تبې اونا روغتيا په وخت کې کوروالی روغتيا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو يا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. له هرڼګه بد بويې څخه به ځان ساتي،تمباکو،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستې وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتياوې پيداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خبټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلوڅخه وروسته به دواړه ببل ببل ځانونه وچ کړي.

www.meftah.pk 0777 400 416

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کېږه د دواړو ځان وچول د ښېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې ډېر وخت دمنيوڅاڅکې په تناسلي غړي کې پاتې کېږي اودهغوی بهر وبستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دامني بياسوزيدل اوټپ پيداکوي.

حضرت علي﵁ فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبوخپل غړي ووينځي اوپه يخواوبووينځل دبخار خطره پيدا کوي اوکه په يخو اوبويې وينځل غواړي نولږدې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات اوطبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي اوپرېښودل يې هم روا دي.

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې دپاپانو په واسطه وپلورل شي،شتمن جنت واخلي اونبستمن اوببوزله دې محروم اوبې برخې ګرځي،.په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي ،دژوند په هره برخه کې داسلامي تعلیماتوعملي کول دجنت دلاس ته راوړلو وسیله ده ،حتی چې دخپلوشهواتوپه رفع کولوکې (چې فطري غوښتنه ده اوانسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراوثواب دی ،یوسړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم پکې وي ؟هغه ځواب ورکړچې (ایا که په حرامو کې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته ؟هغه ځواب ورکړ،هو شته دی،هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز ر سول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ اوبل یې غسل ته اړکړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړاوخطبه یې واوریدله ،مسجد ته پلی لاړ شي ،امام ته نژدې شي ،خطبه واوري،لغوه ببهوده اوبې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نوپه هرقدم ورته د یوکال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي:هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب اوبې ګټې دی مګر . . . او له ښځوسره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روایتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېراجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې : له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حیض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حیض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغیوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼي کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حیض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېرېوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعني:په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال دحیض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاًاوامراة فی دبرهااو کاهنافتصدقه بمایقول فقد کفربمانزل علی محمد).

يعني: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګانې نو کافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

.اوسني طب د الله(ج) ددې وينا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. يعنې: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حيض، ووايه چې (حيض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حيض کې.

ډېرانکشافات کړيدي اودا ضرر يې جوت اوروښانه کړيدی وايي چې: دحيض په وخت کې په خارجېدونکې وينه کې يوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتيا ته ډېرزيان رسوي،د ښځوپه دماغواغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ايډز او . .) پيدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشايدپرسوب اوشنډوالی پيدا کړي.

په حيض کې له ښځې سره دکوروالي د دنيوي سزا په هکله امام ابوحنيفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وايي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد يودينارکفاره به ورکوي اوکه يودينار نه وي نو نيم دينار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په حيض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نيم دينارېه صدقه ورکوي.[۱]

۲. له ښځوسره په غير فطري ډول (په دبرکې) عمليه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوښتل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[۱] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅا له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ويلي.الله(ج) فرمايي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

يعني: ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پاېښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمايي: من اتی حائضا اوامراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[۱]

يعني : : چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص) .

همدا راز فرمايي:ان ا لله لا يستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن[۲].

يعني: الله(ج) دحق له بيانولو څخه حيا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه رائئ.

له حضرت خزيمه بن ثابت﵁ څخه يواوږد حديث روايت شويدی چې په وروسته برخه کې يې وايي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ .

همدا راز فرمايي:لاينظرالله الی رجل يأ تی امراته فی دبرها.[۳]

---

[۱] ابوداود ،نسايی ،ترمذی، بيهقی اومشکوة.
[۲] نسايي.
[۳] ترمذی اونسايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لوري.

«ملعون من یأتی امراة فی دبرها».[۱]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا،چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

همدا رازفرمایي: «ملعون من یأتی النساء فی محاشهن».[۲]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وایي چې: ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. دائکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[۳]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکي د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حدپه شبهې سره ساقطېږي.[۴]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې یې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم یې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندوارۍ اوتي ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

[۱] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[۲] ابوداوداومسنداحمد.

[۳] احیاءالعلوم امام غزالی.

[۴] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل اوتي ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د ددې شیدو په څښلود کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کارچې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمایي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تي رودونکي کوچني په شتوالي کې دهغه له مورسره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګردا کار یې حرام نه کړځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کورواليې څخه طبي ممانعت

فقيه ابولیث له حضرت علي﵁ څخه روايت کوي چې فرمايي:څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کورواليې دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کورواليې هم په اندازه وشي.حکيمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه دښکلوښځولیدل ،فحش ،خبرې،دلوڅوښځولیدل او . . .) بلکې په رښتيا سره د کورواليې غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کورواليې د سکون ،نشاط اوخوښۍ سبب دی.

دکورواليې اندازه هر چاته تربل توپير لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي.حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي(رح) وايي چې: دعادي خلکو(چې دجسم روغتيايي حالت يې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په ځلورو ورځوکې يوځل کورواليې مناسب دی اوکه ښځه خوښه وي ډېرښت هم پروانلري اود کمزورولپاره په يوه اونۍ يا دوه اونيوکې حتی په درې اونيوکې يوځل کورواليې مناسب دی اوپه کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته داکار کم کړلی شي.

ډېر کورواليې بدن ته زيان رسوي.دماغ کمزوري کوي،د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي.اوځوانانو اوهغه چاته چې صحت يې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کورواليې هم روغتيا ته زيان رسوي ،شهوت ويده کوي اوتيتوي يې کورنۍ نظام يې خرابوي ځکه چې ښځه هم ميل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم يې کوئ که ډېراوهر وخت کې يې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري یادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لوبې اومستي نارینه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل له خپلو بېبیانو سره لوبې کولې دهغوی نازاونخرې به یې منلې اوویل به یې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهوه اولعب اوبېهوده دي مګر . . . اوله ښځو سره لوبې او مستي.

حضرت عایشه(رض) فرمایي چې: (یوې ډلې ښځو ژمنه وکړله چې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به یوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکایت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کموالی ،اودا چې مېړه یې ورسره لوبې اومستي نه کوي)(۱)

(!)تحفة العروس محمودمهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېراجرلري.رسول الله(ص) به حتی دحیض په ورځوکې له ښځو سره لوبې کولې،کله به یې چې له خپلې کومې حائضې بې بې سر لوبې کول غوښتل نو دهغې په تناسلي عضوه به یې ټوټه واچوله بیا به یې چې څه غوښتل هغه به یې کول.[۱]

[۱] ابوداود اوبیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمایي: زه حائضه وم اوما به له لوښي څخه وڅکل بیا به همدالوښی رسول الله(ص) واخست اوخپله مبارکه خوله به یې پر هغه ځای کېښودله چې مابه ایښې وه اوڅکل به یې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره درسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمایي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې یې په غېږ کې نیولو اوښکلولو ،اوداسې نورو عملیو سره کوروالي ته اماده کړي

.دښځودسینو (تیونو) رودل روا دي خو باید کوشش وشي چې شیدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنیوالي کې وي اوکه بالغ د چا شیدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زمور ټولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو دسینو رودل ،مبنل یې،دښځې ښکلول ،ښځې ته ډېراوناریته ته هم خوند ورکوي او دا دمینې اومحبت یو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې دچا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي اوغېږ په غېږ شي او دانهایت نژدې والی دی اوکله چې مینه تر دې هم زیاته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بیا د روح نژدیوالی راشي اوخوله ښکلوي ژبه اوشونډې روي اوکله چې نفس لدې څخه نورهم ډېر نزدیکت غوښتنه وکړي نوبیا کوروالی رامنځته شي.

[۱] مسلم ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه اومناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خپټه له خوږوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواږه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نوپه همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[۱]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[۲]

---

[۱] احیاء العلوم امام غزالي.

[۲] رفاه المسلمین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وبستل

که مېړه اومېرمن يې جامې وبستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يوځل اوناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ اوبربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي اوکه جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي اوخاوند پټ لکه چې يوعصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم داخبره کړېده.[۱]

که څه هم د ځينوروايا تو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې دښځوعورت ته کتل يې منع ګڼلې دي لکه (اذا اتى احد من اهله فليستتر. . .).[۲]

يعنې : کله چې راتګ کوي يوستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي اوبيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديوبل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يوستاسوله خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی اوددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې دخپلې ښځې عورت اوتول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما اورسول الله(ص) به له يوه

---

[۱] تحفة العروس.

[۲] ابن ماجه اوبيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی .

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځو سره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېرو کتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او څومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

[۱] متفق علیه

www.meritahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پيدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي اوله خاوند څنې نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت اوپاکوالی

که څوک محتلم وي یا یوځل یې کوروالی کړی وي اوبیادا کارکول غواړي نوغسل ورته مستحب دی اوکه غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یوځل مو کوروالی وکړاوبیا مو داکار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي اوخپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړوکارونو له کولوڅخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع(رضي الله عنه) وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلوټولوبیبیانو وګرځېداوله هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یوځای نه کوي؟ هغه (ص) وفرمایل چې داپاکه ښه اوغوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي اویا ویده شي اوهغه به جنب ونوخپل عورت به یې ووینځه اود لمانځه داودس په څېراودس به یې کاوه.[۴]

اواوبه چې څومره نشاط پیداکوي اوصحت اوروغتیاته ګټه رسوي اوس طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود اونسائي
[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعريفونه کړيدي مګرجامع اوغوره تعريف يې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امين مشهورپه ابن عابدين ګډ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف : هره وطي چې د سيي نکاح يادنکاح دشبهې په اثريا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[۱]

د محمدعلي صابوني اونوروګډ تعريف : له ښځې سره په فرج کې وطي ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[۲]

---

[۱] بداية المجتهد.

[۲] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعريف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعريف پر اساس وطې په دبر کې او يا له نوروحيواناتو سره په زنا کې نه حسابېږي ځکه چې دسليم طبيعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعريف : حنابله وايي چې زنا په قبل يادبرکې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که دسترپه هکله کوم احکام نازل کړي دي اوکه پردی ښځې يا نارينه ووته يې له لاس اوږدولوڅخه منع کړې ده اوکه بې ځايه ګرځېدل يې ناخوښ ګڼلي دي داټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنيتي تدابير اومخنيوی دی چې اصلي ناروغتيا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لويه اوبې شرمه ګناه کې چې هېڅوک يې له ضررڅخه خلاصېدلی نشي ، ونه لوېږي نوټولې هغه لارې يې بندې کړې چې دې خواته دلالت اواشاره کوي الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

يعني: زنا ته مه نژدې کېږئ يقينا چې دابې حيايي اوبده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوبېخي مکوئ حتی دزنا په خواهم اشاره کونکی هم وسايلوته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېربدجرم کښې ولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا يات فی الشريعة الاسلاميه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعيل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنا کبیره لویو ګناهونو له جملې څخه ده له شرک او قتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {٦٨} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا﴾ الفرقان ٦٨-- ٩٦

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي اوځوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به دقیامت په ورځ ورکړل شي اوپروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعودﷺ روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال داچې همده پیداکړي یې ، ما وویل بیاکومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددي ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې دهمسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ دهلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

[1] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیق﵁ دخپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعود﵁ وایي چې : کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[۱]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي : (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف : ۳۳

یعنی : (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي .

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانود دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانوڅخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووایي : زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[۲]

یعنې: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

---

[۱] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.

[۲] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لوبدیځ ،ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره ،داعتراض جوګه اوځه جرم نه ګڼل کېږي اوځوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادۍ دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ نښه ګڼي د کمونېست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ دکورنۍ ژوند نظام پای ته رسول غواړو ،لینن په خپلې یوې وېنا کې ویلې دي :موږدحلالي اوحرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فرویدله ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې دکمونېزم اصول دي . دایډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونوګړي یې له ژوندځخه لاس په سرکړل اوس جوته شویده چې دا دمارکس ، لینن ، فرویداو . . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده اودپوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپیداکېږي.

زنا د ښځې اوخاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلوبه یارانې کوي لونډان به نیسي ،نسب ګډوډوي،دپلار له لطف اوشفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي ،لکه بې حیایې چل،دروغ ویل،بدنیتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنوغلامي،دخیالاتوپریشاني،په طبیعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفایي اوداسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثر نکاح قانون له منځه ځي او په نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراو پلار د طبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډه په ځېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته ځوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزاني له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطی: د نارینه ذکر داخلول دي ښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحیحه نکاح اوله خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یواځې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر) ځنې اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې ومووېل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکاری ته زنا ویل کېږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوخ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیاراوادارې یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګوانښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهی سره وکړله لکه ذمی ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و ،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد وربانديې نشته یا داسې وشوچې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.

[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمداسې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې داعتراف ترڅنګ دشاهدانواوقرائنوشته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابیې درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدمو په پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زمونږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

www.meiwand.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا د داسې ښځې حمل چې خاوندیې کوچنی وي اوعادتاً ورځخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړي دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوښ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[۱]

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا) ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېرى څومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوى نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ :همدارنګه کوچنۍ که څه هم واده والا وي اوکوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ،ازاد اصیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري :یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړي وي اوجماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچنۍ هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته اونه ورته محصن ویل کېږي.

داحنافو اومالکیه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبیقېږي . خوشوافع اوحنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا یې وکړله نو دمحصن حد پرې تطبېږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمرﷺ روایت کوي چې رسول الله(ص) یهودی سړی اویهودی ښځه هم په حد کړیدي.[۱]

او دټولو فقهاووپه اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوندځخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نیمګړي وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

[۱] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة،بخاري،مسلم،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې دمحصن احکام تطبیقېږي يعنې دا رجم کېږي نه، بلکې په درو به وهل کېږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېړه وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد رضي الله عنهما روايت کړې دې چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغې او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) دريادوم چې زمونږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسوپه مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولې اوپه زوې دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس رضي الله عنه سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګندېږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پياوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې ټاکل شویدی.الله(ج)فرمایي : (الزّانِيَةُ وَالزّانِي فَاجْلِدُوا كُلّ وَاحِد مّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې :زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هریوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسویقین لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانوڅخه .

حضرت عباده بن صامت﷿ فرمایي: (البکربالبکرجلد مأة وتغریب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اویوکال تبعید دی.

بل د ابوهریره﷿ اوزیدبن خالد جهني﷿ هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس﷿ ټاکلې وه او ویې فرمایل:الرجم للثیب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تیګو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکیان(رح) وایي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

[1] صحاح ستة مگربخاري،نیل اوطاراومسند احمد .

[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرځوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وایي چې:غیر محصن زناکاران دې له دروځخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریرهﷺ او زید بن خالد جهنيﷺ روایت اوبل د عباده بن صامتﷺ روایت دی چې رسول اللهﷺ فرمایي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلا ،البکربالبکرجلدمأة وتغریب عام والثیب بالثیب جلد مأة والرجم).[1]

یعني :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویوکال تبعید دی اووادە والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تیږو ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وایي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب وینې نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروریې نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نور کې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوې خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له ځینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمایي:خذواعنی.....والثیب بالثیب جلدماة والرجم).[۱]

یعنې: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامدیه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحدیثوټولوکتابونو رانقل کړیده.[۲]

رسول الله(ص) یهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل.[۳]

د ابوهریره(رض) اوزید بن خالد جهنی(رض) په روایت کې وویل شول چې رسول الله(ص) انس(رض) ته وویل چې ورشه که هغې اعتراف وکړنو رجم یې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمایي:الشیخ والشیخة اذا زنیافارجموهما البتة نکالا من الله.[۴]

یعنې :ًواده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خو اخځه.

---

[۱] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونیل الاوطار.

[۲] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسایي.

[۳] متفق علیه

[۴] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي:لايحل دم امرء مسلم الاباحدى الثلاث الثيب زانى.[۱]

يعني: نده روا وينه توىول دهېڅ مسلمان سړي مګرپه يود درېيوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فى كتاب الله على من زنى اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوكان الحمل اوالاعتراف).[۲]

يعني :يقيناً رجم د الله تعالى په کتاب کې حق دى په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو څخه کله چې نښې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړى ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې:رجم او دري دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وکړي يا ببخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[۱] متفق عليه.
[۲] متفق عليه.
[۳] كتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وښي ددې لپاره چې د بدن غړي يې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به يې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي اوکه څوک رجم کوي نو په برابرو تيګو به يې ولي چې نه ډبرې غټې وي اونه ډبرې وړې وي چې نه پرې تکليف ډبر شي اونه داسې چې سمدستي مړشي اوخلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې ديوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولوحکم وکړهغه هم دعبرت لپاره.

نه به يې په توري ياټوپک يا تمانچې وژني اونه په چاقويابرچې په تيږووينستلوکې ښايي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک اوتمانچې يا . . . سمدستي ووژل شي نوهغه چانس يې له لاسه وځي چې شريعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا يې په اعتراف ثابته شوې وي يعنې:که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاوقاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي اوخلکوځوتيګي وويشت اوبيا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم يې ساقطېږي اوځوک يې دوژلوحق نلري نو که داسې څوک په ټوپک يا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

اوپه تيګو به يې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي اونه به يې ترې اوښځوته به ترنامه کنده وباسي اوجامې به ورپورې کلکې وترې چې عورت يې ښکاره نشي. اوکه چېرې حامله وه نو هم په درو کې اوهم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي اوکه نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي اودمسلمانانو په هدیره (حضیره)کې به یې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببل ببل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزوراندازدادی چې څوک یې په وژلو،په وهلویا دکوم غړي په پرې کولوتهدیدکړي ،اوکه څوک چاپه وهلو وپرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلویادکوم غړي دبېکاره کولو ګوانښ وکړل شوچې هرومروبه زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح)په نزد په حدکېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایې هم مجبورکړي نوبیاهم حدپرې شته دی.

جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]

اوپه یو روایت کې له حنابله ووڅخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]

دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وبرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة

[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خوښې کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ایمان اوعقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نوپه زنا کې خو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[۱]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه رائي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې پېغله چې هرډول ښایست،زینت اوښکلایې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حد پرې نشته دی.[۲]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوایي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې دسعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وایي چې زنایې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وایي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وایي:که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه درښتوني ډاکټرنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

---

[۱] ابوداود.

[۲] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وایي: که ګواهان یې راوستل چې په زنا یې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:دپاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمدابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري:ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداودسلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمددارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند:امام احمدبن حنبل.

www.meltehrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶. موطا:امام مالک.

۱۷. فتح الباري:احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم:ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن:امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه:علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري.ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي:ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار:محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر:امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۶. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق:زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع:علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر:امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط:ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر:عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. ردالمحتار علی الدرالمختار.سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحى لكهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمى.

۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي على مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrir.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدايه المجتهد ونهاية ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الكبير على متن المقنع:شمس الدين ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. كشاف القناع علي متن لاقناع:شيخ منصور ابن يونس ابن ادريس.

۵۳. غاية المنتهى :شيخ مرعي بن الكرمي الحنبلي.

۵۴. زاد المعاد فى هدى خير العباد :محمد ابن ابي بكر ابن قيم الجوزي.

۵۵. فتاوى ابن تيميه :امام ابن تيميه.

۵۶. احياء علوم الدين:امام ابى حامد الغزالي.

۵۷. كتاب الفقه على المذاهب الاربعة:عبد الرحمن جزيري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دكتور وهبة الزحيلي.

۵۹. فقه السنه:سيد السابق.

۶۰. زاد المستنقع:شرف الدين موسى بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبد الرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزينة فى الشريعة الاسلامية:محمد عبد العزيز عمرو .

۶۳. الانكحة الفاسده :عبد الرحمن بن عبد الرحمن شميلة لامدل.

۶۴. النكاح والقضايا المتعلقه به:دكتور احمد الحصري.

www.melmahik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵. الاحوال الشخصية في الشريعة الاسلامية:محمد محي الدين عبدالحميد.

۲۶. الجنايات في الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۲۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني:

۲۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۲۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمية في السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمين:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سيد ابولاعلى مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمد ابن خلدون.

۸۲. الحياة الاجتماعيه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شيخ محمدناصرالدين الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دكتورمصطفى الشكعه.

۸۵. حقوق المراة فى الاسلام:عبدالقادرشبية الحمد.

۸۶. المراة فى القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بين البيت والعمل:دكتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضيه تحديدالنسل فى الشريعه الاسلاميه:ام كلثوم يحيى مصطفى الخطيب.

۸۹. تنظيم النسل وموقف الشريعة الاسلاميه:دكتورعبدالله ابن عبدالحسن الطريقي.

۹۰. كشف الحقايق :عبدالعزيزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضى مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library